

2013 m. gegužės 10 d., penktadienis

Nr. 19 (1033) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i a

2

„Sugržimai“ įsibėgėjo ir baigėsi

3

Pokalbis su choreografu Lloydu Newsonu

4

Lietuvos roko pionieriai

5

Gedimino Pranckūno meno projektas

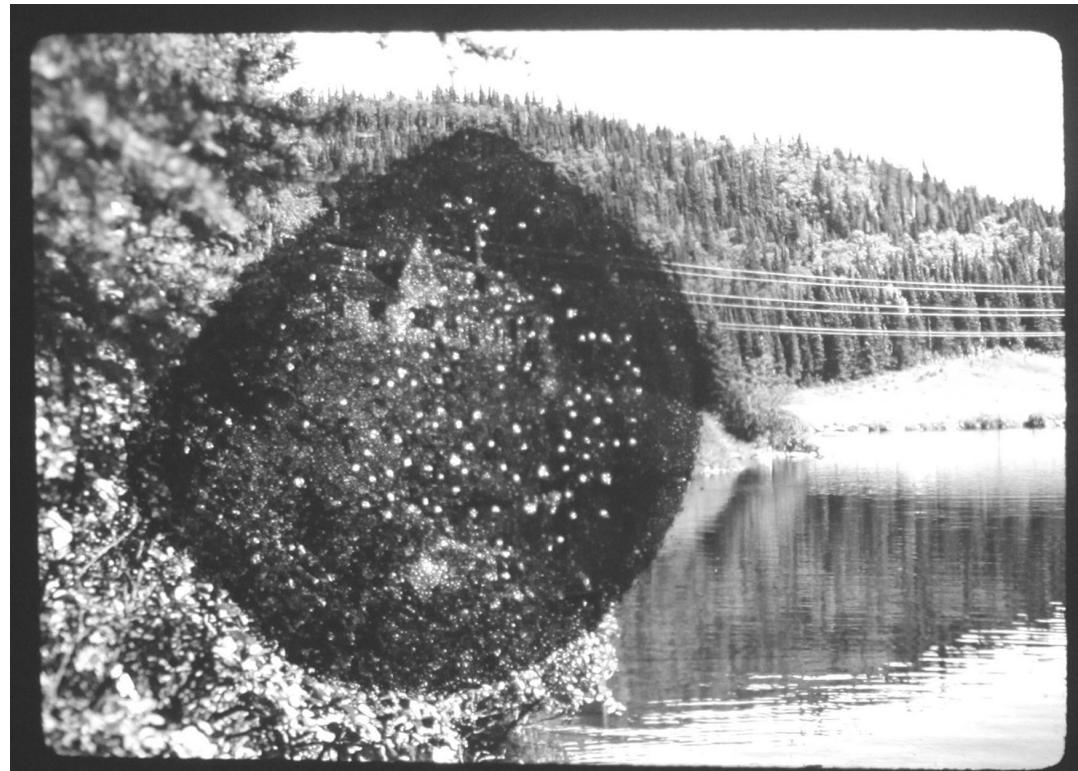
Axel Liderholm, „Rule of the Club – White House“. 2013 m.

6

Paroda „Ritualinis kambarys“

8

„Sidabrinių gervių“ išvakarėse

Aurelija Maknytė, „Įkaitusio peizažo studija“. Tęstinio projekto fragmentas. 2012 m.

D. MIKONYTĖS NUOTR.

Ką čia veikia pelėda?

Paroda „Atvirkščia perspektyva“ galerijoje „Kairė–dešinė“

Agnė Narušytė

Rašydamas vieną LRT radio komentarą, iš pradžių norėjau papasakoti apie nutirpusio sniego atidengtą šiukšlynų kultūrą ką tik į Vilnių nusileidusiu marsiečiu požiūriu. Tū kosmoso perėjūn balse galėtų pasigirsti netikėjimo gaidelė. Jų „naivus“ stebėjimas šio pasaulio tvarka apsaugotų nuo eilinio skundo, kad visi dergia kur pakliuvo, kiemsargiai tinginiaują, o valdžia užsiima savais reikalais, palikdama miestą savieigai. Žvilgsnis iš anapus leistų parodoti išprastą tikrovę taip, tarsi ji būtų keista. Tos minties atsisakiau, nes išsigandau, kad per tolį nuklydis į vaiduoklių teritoriją nebebus kelio atgal.

Visa tai prisiminiau žiūrėdama Akvilės Anglickaitės videofilmą „Tarybinė moteris“ (2012) parodoję „Atvirkščia perspektyva“ (kuratorė Laima Kreivytė). Kažkas, matantis tik gabalėlių dangaus ir vieną kiemą sovietinių daugiaubučių rajone, pasakoja apie tai, kaip po darbo grįžta namo moterys (skubėda-

mos), vaikai (linksmai) ir vyrai (ne-skubėdami). Moterys atgaivina namus uždegdomas šviesas, lygindamos, virdamos valgį ir laukdamos. Vyrai verčia jas laukti. Filmo pradžioje tą mažą regos lauko plotelį dengia stiklas – netobulai skaidri, prisilietimais ištapyta riba tarp viadaus ir išorės. Pabaigoje – tas pats stiklas, tik iš kitos, lauko, pusės. Viadaus tamsoje pamažu išryškėja klasikinis „marsictis“, net sumirksi savo kiauromis akimis, kad būtų aišku – ne kaukė. Ispūdžius jis pasakoja angliskai, neutraliu vaikišku balsu. Ir tik šalia, ant sienos, pamačiusi tą patį tekstą lietuviškai – straipsnį, išspausdintą 1982 m. „Tarybinės moters“ žurnale, suprantu, kad anglų kalba mane apgavo. Tai, kas atrodė universalu, buvo mintys apie konkrečią praeities situaciją, vyru ir moterų santykius sovietmečio visuomenėje, vienatvės skundas. Sukrečia suvokimas, kad santvarkos griūtis nieko nepakeitė, per trisdešimt metų nieko neįvyko.

Bet dabar man labiau rūpi kitkas – žiūros taško poveikis minčių turinui. Žvilgsnio laukas apribotas ne šiaip sau – kad ką nors pastebėtum, reikia išsikirpti kadrą – sukonzentruoti dėmesį. Tai reiškia – ir „ne-bežinoti“, kas vyksta už rėmo. Nebežinoti taisyklių, nebežinoti priežasčių ir pasekmį. Tik tada išprastas vaizdas ima stebinti, paaiškėja judesių ritmas, keista jų tvarka. Kadaptum laikinu marsiečiu, tereikia ilgai žiūrėti pro kokį nors plyšį, pro skylutę, pro akutę...

Paroda „Atvirkščia perspektyva“ pilna tokiu aukščiu slaptam stebėjimui. Daugumos jų kryptis, kaip ir žada pavadinimas, – apversta. Kristinos Inčiūraitės filme „Sekimas“ moteris persekioja vyrus, kol šie išnyksta namų viduje, tarsi prarytį jų pačių pastatytos blokinį namų architektūros. Paskui žvilgsnis klaidžioja po pamiskes, krūmynus, laukynes, kuriuos dejančmis įgarsino kompozitorė Rita Mačiliūnaitė. Tokiose vietose gali tikėtis būti užpultas arba rasti lavoną. Gal todėl ir pagalvojau apie dejones. Apvertus žvilgs-

NUKELTA | 7 PSL.

„Sugr̄žimai“ įsibėgėjo ir baigėsi

Aldona Eleonora Radvilaite

Į Sakralinės muzikos valandą Vilniaus arkikatedroje bazilikoje balandžio 14 d. susirinko daugybė klausytojų. Susikaupimo netrikdė net ir nuolat įeinantys bei fotografiuojantys turistai. Vargonavo Karolina Juodelytė – talentinga Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (doc. Virginijos Survilaitės kl.) ir Detmoldo (Vokietija) aukštostios muzikos mokyklos (prof. Martino Sanderio kl.) magistrantė. Jai talkino smuikinkas Dainius Puodžiukas ir dainininkė Ilona Pliavgo (sopranas). Baigusi Nacionalinę M.K. Čiurlionio menų mokyklą, K. Juodelytė 2008–2012 m. studijavo LMTA vargonų (doc. Gediminas Kvilklys) ir muzikologijos (doc. Jonas Vilimas) specialybes. 2010 m. tėsė studijas Vienos muzikos ir vaizduojamųjų menų universitete, 2011 m. stažavosi Helsinkio J. Sibelijaus muzikos akademijoje vargonų ir klavesino specialybėse. 2011 m. laimėjo I premiją bei daug specialiųjų prizų M.K. Čiurlionio, o 2012 m. – III premiją Čekijoje, Brno vykstančiamame L. Janačeko tarptautiniame pianistų ir vargonininkų konkurse.

Solidžioje vakaro programe vargonininkė atskleidė geriausias savo savybes – ritmo pojūtį, atliekamos muzikos stiliaus supratimą, valingumą, gebėjimą vykusiai nuspavinti skambesius, vesti ilgas muzikos plėtojimo linijas. Tai buvo ryškiai juntama kūriniuose vargonams solo: Johann Sebastian Bacho Pasakalijoje c-moll (BWV 582), Dietericho Buxtehude's Prelude g-moll (Bux WV 149) bei Maxo Regerio solidžioje Sonatoje Nr. 2 d-moll, op. 60. Gražiausiai vargonai skambėjo tyliuose aukšto registrų epizoduose – gaiviai, skaidriai, o kulminaciniuose Sonatos muzikos plotuose galingi gaudžiantys skambesiai dėl bažnyčios akustikos buvo neaiškūs ir vargino klausą.

Pradžiugino Leonardo Vinci nuostabaus grožio keturių dalių Sonata smuikui ir vargonams D-dur, pui-kaus smuikinko Dainius Puodžiukas ir Karolinos Juodelytės traktuota grakščiai, lengvai, stilingai bei tauriai. Kick mažiau įtaigiai jie atliko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio tris miniatiūras.

Bažnyčios akustika palanki vokalistams, todėl Ilonas Pliavgo balsas Gabrielio Faure „Pie Jesu“ iš „Requiem“ ir visų trijų atlikėjų ne visai sklandžiai ansambliskai traktuojamuose kūriniuose – J.S. Bacho trio „Herr Jesu Christ, dich zu uns wend“ (BWV 655), Antonio Vivaldi arijoje „Domine Deus, Agnus Dei“ iš „Gloria“ (RV 588) ar Prospero Guidi „Maria Mater gratiae“ – skambėjo gana gražiai, nors kartais tarsi kick nestabiliai.

Balandžio 17 d. Taikomosios dailės muziejuje karaliavo dainininkai: tenoras Mindaugas Jankauskas (Lietuva, Vokietija) ir sopranas Karolina Glinskaitė. M. Jankauskas po-

studijų LMTA tobulinosis meistriškumo kursuose pas Peterj Schreier ir Francisco Araiza. Tolygai reikiškiasi dramos ir operos žanruose, debiutavo jau trijuose dramos spektakliuose (rež. Jonas Jurašas ir Gintaras Varnas). Abiem vokalistams akompanavo pianistė Gražina Zalatorienė.

Pirmoje koncerto dalyje skambėjo kamerinė muzika: vokalistai pareiliu atliko įvairių kompozitorų dainas. Nuo pat pirmų kūrinių tapo aišku, jog M. Jankauskas – artistiškas, kamerinio žanro specifiką perprateles atlikėjas, pasižymintis puikia diktacija (dainavo keliomis kalbomis), tiksliu intonavimu. Malonai nuskambėjo keturių Ludwig van Beethoven dainos iš ciklo „An die ferne Geliebte“ („Tolimai mylimajai“) bei Richardo Strausso „Zueignung“ („Dedikacija“). Trumpučiame žaismingame Franzo Salmhoferio cikle „Heiteres herba-

liūtės) paaiškėjo, kad K. Glinskaitė sugeba dainuoti tylaiai, išraiškingai.

Antroje koncerto dalyje skambėjosi Giacomo Puccini operų ariose ir duete iš „Bohemos“ galėjo laisvai lietis iki kulminacijos galtingai skambėti gražus Karolinos balsas. Deja, Wolfgang Amadeus Mozarto Pamino arijoje iš „Užburtosios fleitos“ trūko trapumo, lengvumo, tikslaus intonavimo.

M. Jankauskas koreikiškai padanavo Bazilio arią iš W.A. Mozarto operos „Figaro vedybos“, Rudolfo arią iš Rudolfo ir Mimi duetu iš G. Puccini „Bohemos“. Įdomiausiai ir įtaigiausiai jam sekėsi charakteringos ir šmaikščios arijos – Vašeko iš Bedricho Smetanos „Parduotosios nuotakos“, Mylio iš Edouardo Lalo „Yso karaliaus“, Franzo iš Jacques'o Offenbacho „Hoffmanno pasaku“. Jose pademonstravo ir savo vaidybos galimybes. Šioje dalyje pianistė Gražina Zalatorienė jau prisitaikė

Scarlatti sonatas, du Frederico Chopino Noktiurnus bei M.K. Čiurlionio Mažų peizažų ciklą „Jūra“ (VL 317). Pianisto rimtis, didelis dėmesys tekstu sukėlė minčių, jog jis prie fortepijono atrodo kaip jaunas kunigas, kurio religija – muzika. Aleksandro Skriabino trijose mazurkose, op. 25, bei „Tragiškoje poemoje“, op. 34, atskleidė ir jo vyriškas temperamentas, valingumas.

Kiek nuvylė antroje koncerto dalyje prie pianisto prisijungusio smuikinko iš Kinijos, Pekino ir Sankt Peterburgo konservatorijų absolvento Wang Kai Pingo griežimas ir menkesnio lygio kūriniai. Nors ši vakarą jis griežė 1803 m. G. Guadagnini gildijos gamintu smuiku, intonavimas ar atlikimo meistriškumas nuo to nepagerėjo. Gaila buvo Jurgio pastangu – Ferruccio Busoni Sonatoje smuikui ir fortepijonui C-dur, op. 29, visas virtuozinis krūvis užgulė pianistą, o bendras išpūdis liko nekokas. Panašiai atrodė ir Williamo Bolcolmo lėta pjesė „Graceful ghost rag“ („Grakštus vaiduoklio skarmalas“) bei du bisai – Niccolo Paganini ir kinų autorius Chen Gang miniatiūros, kuriose smuikinkas demonstravo savo temperamentą episodų pabaigose.

Prič koncertą teigiamai nuteikė Kinijos ambasadoriaus Zengwen Liu maloni kalba bei gausiai susirinkusiu smuikinko tautiečių dėmesys.

Balandžio 24 d. „Sugr̄žimai“ koncertas Taikomosios dailės muziejuje netikėtai tapo vienu ryškiausių festivalyje. Anksčiau negirdėjusiems violončelininko Dmitrijaus Berezino bei jo dueto su puikia pianiste koncertmeistere Marija Bylinska tai buvo nuostabus įkvėpto, kokybiško muzikavimo atradimas. Šis jaunas Sankt Peterburgo valstybinės N. Rimskio-Korsakovo konservatorijos prof. A. Nikitino studentas jau turi savo gerbėjų būri, nes muziejaus salėje vos tilpo entuziastinių klausytojai su gėlių puokštėmis.

Violončele Dmitrijus pradėjo griežti Vilniaus Naujosios Vilnios muzikos mokykloje. Nuo 2006 m. mokėsi M.K. Čiurlionio menų mokykloje mokytojos Tatjanos Kuc klasėje. Dalyvavo daugelio žymių pedagogų atvirose pamokose, laimėdavo pirmąsias vietas įvairiuose konkursuose. Nuo 2011 m. jis yra Sankt Peterburgo violončelininkų ansamblio narys, išraše CD.

Viso koncerto metu skambėjo aukščiausios prabos muzika, kurios turinį emocingai atskleidė talentingi interpretatoriai D. Berezinas ir M. Bylinska. Prie jų prisijungė jau nesėnė Dmitrijaus sesutė, smuikinkė Marija Berezina, ir perspektivu pianistė Roberta Mikučionytė, pradėjusios antrąjį koncerto dalį jau natviška Josepho Haydno Koncerto to smuikui G-dur pirma dalimi bei Manuelio de Falla „Ispanų šokiui“, o užbaigusios vakaro programą, talinant Dmitrijui, F. Schuberto pjēse „Muzikai“.

Arnoldas Voketaitis – Don Basilio. 2010 m.

Dmitrijus koncertą pradėjo J.S. Bacho Siūitos violončelei solo D-dur (BWV 0119) pirma dalimi. Stambių formų kūriniuose violončelininkas ir pianistė M. Bylinska irodė gili atliekamus muzikos supratimą, sugebėjimą įtaigiai ir emocionaliai brandžiai ją perteikti. Ansambliskai darniai ir nuotaikingai jie traktavo tobulą Johannesa Brahmso trijų dalių Sonatą e-moll, op. 38. Ypač sužavėjo subtiliai ir jautriai pagrota antra dalis Allegretto quasi Menuetto. Visai kitaip jie traktavo Dmitrijaus Šostakovičiaus Koncerto violončelei Nr. 1 Es-dur, op. 107, pirmąjį dalį Allegretto, čia vyravo didžiulė itampa, tamprūs ritmai, energija. Neišdildoma išpūdži paliko dramatiškas nuostabaus grožio pjesių atlikimas: Maxo Brucho „Kol Nidrei“ skambėjo liūdnai ir prasmingai, o Anatolijsas Šenderovo puikias „Sulamitos giesmės“ Dmitrijus ir Marija interpretavo išradinai, improvizaciniu stiliumi, atskleisdami jų ilgesingą gyli. Pasirodo, jie į repeticiją kvieči kompozitorų paklausyti jų antrą kartą, bet garbusis kūrėjas atsakė: „Aš jums nereikalingas.“ Visai kitaip – tai labai aktyviai, tai visai ramių – ansamblis mėgavosi Astoro Piazzollo „Grand tango“. Klausytojai buvo sužavėti, paklyččiai.

Balandžio 25 d. Vilniaus paveikslų galerijoje klausytojus džiugino trapūs fleitos ir klavesino garsai. Lietuvių Nijolė Dorotėja Beniūšytė (grojanti fortepijonu, klavesinu, vargonais), nuo 2009 m. dėstanti fortepijoną Romos muzikos mokyklose, dalyvaujanti įvairių konkursų vertinimo komisių darbe, pakvietė į tai skirtą koncertą žymų italių fleitininką ir pedagogą Luigi Tufano. Smagu buvo girdeti traversu bei tembriškai gražiai skambančiu klavesinu atliekamas nežinomo XVII a. Lietuvos autorius pjeses klavesinui solo bei vokiečių, italių, prancūzų XVIII a. kompozitorų kūriniai. Kaip sakė LMTA doc. Gediminas Kvilklys, jo buvusi auklėtinė gerokai išaugo kaip atlikėja, igavo pasitikėjimo savo gabumais.

Jaukū Stasio Vainiūno namų kambarių balandžio 30 d. užpildė įtaigus boso-baritono balsas. Gaila, kad turėjome galimybę pasiklausyti šio kerinčio skambesio tik iš vaidzo išrašu – žymus lietuvių kilmės

Marija ir Dmitrijus Berezinai

rium“ („Linksmasis herbariumas“) ir Juozo Gruodžio dainoje „Pavasario naktis Berlyne“ (žodžiai Kazio Binkio) M. Jankauskas atskleidė savo artistiškumą, polinkį į groteskišką, smagų interpretavimą.

Puikaus soprano savininkė Karolina Glinskaitė nedidelius kūrinius dainavo garsiai, ryškiai. Jos atliekami Franco Schuberto „Du bist die Ruh“ („Tu es ramybė“), Roberto Schumann „Widmung“ („Dedikacija“), Ferenco Liszto „Oh, quand je dors“ („O, kai aš miegu“) rėžė ausi didžiulioperiniu balsu. Sunku buvo suprasti, ar jauna atlikėja nežino, kas yra kamerinis žanras, ar nesugebėjo prisitaikyti prie skardžios salės akustikos. Panašus išpūdis susidarė ir iš griaudėjančių Gražinos Zalatorienės kruopščiai parengtų akompanimentų. Tik Vidmanto Bartulio gražioje miniatiūroje „Muzika“ (žodžiai Marijos Kati-

prie salės akustikos ir jos „orkestras“ skambėjo švelniai ir minkščiau nei pirmoje dalyje, garso balanso požiūriu ji gerai talkino dainininkams.

Balandžio 23 d. Taikomosios dailės muziejuje koncertavo Sankt Peterburgo valstybinės N. Rimskio-Korsakovo konservatorijos aspirantas Jurgis Aleknavičius. Vilniaus B. Daviono dešimtmetės muzikos mokyklos mokytojos ekspertės Tatjanos Radovič klasės absolventas, LMTA baigę magistro studijas doc. Aleksnas Žvirblytės klasėje, 2008 m. stažavosi Bruselio Karališkoje konservatorijoje, o 2010 m. – Norvegijoje, E. Griego muzikos akademijoje. Dalyvavo daugelyje konkursų. 2012 m. laimėjo I premiją tarptautiniame konkurse Maltoje.

Pirmoje koncerto dalyje šis gabus pianistas labai kokybiškai, tvarkingai, sukauptais paskambino tris Domenico

DV8 provokacijos

Pokalbis su choreografu Lloydu Newsonu

Fizinio teatro DV8 meno vadovas Lloydas Newsonas labiausiai žinomas dėl socialiai angažuotų ir neretai kontroversiškas temas nagrinėjančių spektaklių. Prieš pradėdamas šokti jis studijoje psychologiją Melburno universitete. Šoko su Australijos ir Naujosios Zelandijos trupėmis, vėliau atvyko į Didžiąją Britaniją, kur gavo stipendiją vieną metų studijoms Londono šiuolaikinio šokio mokykloje, po to prisijungė prie šokio teatro „Extemporary“. 1986 m. išteigė fizinį teatrą DV8. Šiuo metu teatras vykdė šokėjų atranką naujam projektui, prasidėsianti 2014 metais. Siūlome sutrumpintą 1994 m. Jo Butterwortho interviu su Lloydu Newsonu, kuriame jis kalba apie savo kūrybos principus.

Gal gali papasakoti, kaip gimsta tavo choreografija, kas motyvuoją kūrybai?

Kuriu tik tada, kai turiu ką pasakyti, mano darbai paprastai yra apie tai, kas mane asmeniškai paveikia. Man įdomu provokuoti save, kvestionuoti savo ir šokėjų mintis, motyvacijas, prielaidas.

Nuolat metu iššūkį tam, kas tradiciškai apibūdina kaip šokis, t.y. tam, ka, atsižvelgiant į sudėjimą, svorį, amžių, galima šokti ir apie ką galima kalbėti. Turinys, o ne stilius veda DV8 į priekį ir išskiria iš kitų šiuolaikinio šokio kompanijų. Svarbu keliami klausimai, o ne „gražumas“ ar estetiskumas. Mūsų darbai nėra tiesiog judesys ir kompozicijos *per se*, jais gilinamės į tai, kaip individai randa emocinį bei intelektinį ryšį, tyrinėjame žmonių veiksmus ir kaip juose atsispindi politiniai ir socialiniai klausimai.

Kokius metodus naudoji įtraukdamas šokėjus į kūrybinį procesą?

Man svarbu priversti šokėjus susimąstyti, kodėl jie dalyvauja šiame spektaklyje. Aš kuriu judesį su intensija ir tikslu. Nesu nusistatęs prieš arabeskų naudojimą, bet noriu žinoti, kodėl tai daroma. Klausimas „kodėl?“ – DV8 darbų šerdis.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

JAV operos solistas, režisierius Arnoldas Voketaitis, gimęs 1930 m. Konektikuto valstijoje (JAV), šiekart negalėjo atvykti į Lietuvą. Pusę šimtmečio tėsėsi aktyvi šio talentinio artisto veikla: sekurta per 100 operų vaidmenų, atliktą daugybė programų bažnyčiose, koncertuota su orkestru ar fortepijonu prestižinėse JAV scenose. Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, tuometėje Čekoslovakijoje, dėstytas operinis dainavimas įvairiuose JAV universitetuose. Labai apmaudau, kad Lietuvos klausytojai neturėjo galimybės grožėtis šio nepaprastai talentinguo vokalistu gyvai atliekamu menu, belieka įrašai. 2009 m. LR Prezidentas Valdas Adamkus Vilniuje jam įteikė LDK Gedimino ordino Komandoro kry-

DV8 žinoma kaip kompanija, sunskiai kovojanti dėl finansavimo tyrimų ir vystymo projektams, kad turėtų galimybę eksperimentuoti. Gal gali papasakoti, kaip jūs tai darote?

Tyrimai ir eksperimentai mums yra galimybė atsinaujinti. Nuo 9-ojo dešimtmecio vidurio, kai į eksperimentavimą buvo žiūrima daug atviriau, padėtis labai pasikeitė. Dabar matau, kad rizikuoti ir patirti nesėkmę galiu tik tyrimu stadijoje. Be jų bijočiai imtis nauju idėjų ir dirbtį su naujais žmonėmis. Darydami tyrimą spektakliui „Priverstas įtiki“ („Bound to Please“, 1997) analizavome profesionalių šokėjų psychologines patirtis. Iškiro nenumatytas klausimas. Kaip suvokiama šokėjų žmogiška vertė palyginti su jų profesinė verte; ar jie geri tik tiek, kiek aukštai iškelia kojų?

išreikšta spektaklyje. Kada vyrams laikytis už rankų yra tinkama? Ieškodamas metaforos priimtinam vyrų fiziniam kontaktui pradėjau tyrinėti darbą ant lyno, pasikvietėme specialistą treniruoti mūsų šokėjus. Spektaklyje du vyrai, balansuodami ant virvės, šoka duetą, kurio metu turi laikytis už rankų, kad nenukrisť. Nušokus ant žemės ir toliai laikantis už rankų jiems pasidaro labai nejauku.

Ugdydami naujus gebėjimus, treniravimui kviečiamės įvairius žmones, jei to reikia spektakliams. Kalbėdami apie futbolą gilinomės, kodėl vyrams priimtina dirbtī pėdomis su kamuoliu, bet ne šokant airiškus šokius ar baletą. Taigi pasikvietėme ariškų šokėjų mokytoją, nes norėjau analizuoti skirtumą tarp šių darbo pėdomis būdų kaip „priimtino“ ir „nepriimtino“ vyriško judesio.

Scena iš filmo „The Cost of Living“

Ar sudėtinga rasti atitinkamą raiškos būdą kiekvienam darbui?

Taip. Tai patvirtina 1994 m. Glazge vykusio spektaklio „Ieina Achillas“ („Enter Achilles“) tyrimų periodas. Laikraštyje buvo aprašytas įvykis, kai policininkas atsisakė palaikti avarijos auką už rankos, nes bijojo pasirodyti homoseksualus. Analizuodamas, kaip galėčiau tai išreikšti fiziškai, paprasha heteroseksualių mūsų kompanijos vaikinų poreiti pagrindine Glazo gatve su siūkibus už rankų. Jie nuėjo tik tris kvartalus: negalėjo išverti įtampos ir aplinkinių reakcijos. Taigi kilo klausimas, kaip ta itampa gali būti

Jei negaliu rasti tinkamo judesio, pasitelkiu tekstą. Nesu puristas ir nenoriu riboti savo raiškos įvaivorių arba atsisakyti sudėtingo scenarijaus dėl grynojo šokio.

DV8 neturi nuolatinės trupės, kiekvienam darbui suburi naujā komandą. Ko ieškai rinkdamasis atlikėjų?

Renkuosi analizuojamai temai tinkamus žmones, su kuriais galiu bendradarbiauti, žmones, kurie būtų atviri ir dėmesingi procesui. Akto rinkos kaip kino režisierius, pagal tai, ko reikalauja scenarijus, taigi analizuojant, pavyzdžiu, vyres-

ti. Dabar garbusis A. Voketaitis naudoja savo didžiulę patirtį kaip vadybininkas – padeda kitų gabų menininkų koncertinei veiklai. Idomu, jog ponia Nijolė Voketaitienė-Lipčiūtė buvo išrinkta gražiausia JAV metų moterimi. Ji yra žinoma mūsų violončelininko Sauliaus Lipčiaus senelio brolio duktė, todėl muzikologo Vaclovo Juodpusio turiningame renginyje girdėjome įdomių jo ir S. Lipčiaus pasakojimų apie A. Voketaičio asmenybę, gyvenimą, darnią šeimą. Su sūnumi gitaristu, taip pat Sauliumi, violončelininkas jautriai atliko dvi gražias dainininko mėgstamas pjeses (Julles'o Massenet „Elegiją“ ir Frederico Burgmullerio „Noktiurną“). Po vieno vaizdo įrašo, kuriame A. Voketaitis ne tik puikiai dainavo, bet ir šmaikščiai vaidino, Fausta Savickai-

tė (mezzo-soprano) ir Eugenijus Chrebtovas (bosas) pateikė smagų duetą iš Semiono Gulako-Artemovskio operos „Zaporozietis už Dunajus“.

Nors kukliame Stasio Vainiūno namų kambariye telpa nedaug ten pratusių lankytis pagyvenusiu klasytojų, A. Voketaičio menas tapo ryškiausia ir išpūdingiausia „Sugrįžimų“ staigmena. Meistriškas balso valdymas, artistiškumas, humoras, nuostabus ritmo ir svarbiausias prasmėnių akcentų portūtis, itaiga, smagus bendravimas su dirigentu, tikslų diktacija – tai didžio interpretatoriaus bruožai.

Fortepijoninio kvinteto „COSIMA“ iš Didžiosios Britanijos koncertu Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje gegužės 2 d. baigėsi XV tarptautinis muzikos festivalis „Su-

nės moters ir jaunesnio vyro santykį atlikėjai turi būti autentiški. Todėl mes pasirinkome aštuoną dešimtį išpūdžiusių Diana Payne-Myers, ne kartą dirbusią su mumis.

Dalis įdomiausių pasirinktų žmonių, prieš pradēdami šokti, darė kažką visiškai kita. Dirbdami su kompiuteriais, kladami plyteles, vaidindami ar dirbdami prekybos centruose, iš šokį jis atsineš svarbių patirčių iš realaus gyvenimo. Mane erzina, kad dauguma šokėjų pradeda anksti treniruotis ir nesaupia gyvenimiskos patirties. Nuoga Diana Payne-Myers spektaklyje „Priverstas įtiki“ man buvo kur kas gražesnė nei patraukli moteris, atlikanti tobulą arabeską, nes veiksmas gražus ir jaudinantis gali būti tik tada, kai yra prasmingas ir tinkamai patiekitas.

Ar yra konkretūs spektaklio formulavimo, struktūravimo metodai?

Nuo 1990 m. aš atsiskiau stipraus, niūraus ir varginančio ankstesnių darbų fiziškumo. Nusprendžiau kurti vizualesnį, komiškesnį teatrą, kas matyt jau spektaklyje „Leigu...“ („if only...“, 1990). Greitai supratau, kad eiti į studiją be iš anksto paruoštos istorijos ir struktūros per daug neatsakinga. Man reikia struktūros – nors, žinoma, ir laisvės tą struktūrą atmetti. Dabar visiems darbams, prieš pradendant repeticijas, rašau scenarijų, nors tikrai ne visada lieku jam ištikimas.

Scenarius man padeda planuoti repeticijų laikotarpį ir kiekvienos dienos darbą. Kurdamis „Leina Achillas“ mes daug improvizavome priimtino vyrų fiziniu kontaktu tema. Kas laikoma vyriška eisena ar kalbėjimo maniera? Analizavome vyriškumo stereotipus atlikant tam tikrus vaidmenis, renkantis sporto šakas; kalbėjomės apie santykius su tėvu, motina, draugais, ko tikimės iš jų ir ko tikimės iš mérinės. Tada ėmėmės konkretūs situacijų, nes galime apibendrinti ir kurti teorijas, tačiau įdomiausios yra individualios istorijos.

Konkrečios situacijos gali neat-

tikti patogiu socialinių teorijų ir dažnai yra prieštaragingos, tačiau jos žmogiškesnės, sudėtingesnės ir daugiau atskleidžia. Akivaizdu, kad yra begalė darbo būdų – skiriant užduotis, stebint ir keičiant, tiesiogiai interpretuojant tekstą, kartais aš pats išterpiu su paruoštais žingsneliais. Šie metodai, derinami su struktūruota improvizacija, padeda man rasti naujų, tinkamų šokio turinį, išryškinti individualius atlikėjų balus, individualų judėjimo būdą, įdomius ir unikalius jų skirtumus. Apskritai DV8 darbai grindžiami konkrečiais individuais scenoje, todėl labai svarbu puoselėti individualių raišką, suteikiant kryptį ir nudorant improvizacijų ribas.

Ar prisijungi atliekant šias užduotis?

Anksčiau, kai pats šokau, prisijungdavau, dabar dažniausiai stengiuosi likti stebėtoju. Stebiu beveik kiekvieną mūsų kompanijos pasirodymą, duodu pastabas ir atlieku keitimus. Taip yra ir per gaстроles. Jaučiu, kad darbas be nuolatinių pokyčių ir vystymo tampa negyvas ir atlikėjams, ir žiurovams.

Atrodo, kad tavo vaidmuo trupėje yra kitoks nei tradicinio choreografa prasme, kad spektaklis yra apgalvotas ir kuriamas kolektivai.

Viską, kas vyksta scenoje – turinį, kiekvieną žingsnelį, – reguliuoju aš. Laikau save stimulatoriumi, pagalbininku, redaktoriumi ir konstruotoju, bet taip pat noriu ir mokytis iš savo atlikėjų. Rodyti žingsnelius, kuriuos šokėjai turi išmokti – ką darydavau pradėjus kurti, – man atrodo nuobodu. Mano darbas – rasti vis naujus būdus atverti ir kūrybiškai stimuliuoti trupės šokėjus. Dauguma žmonių gali sukurti neįtikėtinus pasirodymus, deja, kai kurie nenori žengti į naujas teritorijas. Aš atveriu vartus, bet pasiekus tam tikrą tašką, jei jie nėra pasiruošę atpalaiduoti savo psichologinių blokų, nebegaliu nieko padaryti.

IŠ ANGLŲ K. VERTĖ
KRISTINA STEIBLYTĖ

stambi forma: M.K. Čiurlionio Styginių kvarteto (VL 83) pirmoji dalis – lyg Prologas, E. Puzaitytės sukurtą Sonata C-dur (nedidelė, trijų dalių, su originaliais spalvingais epi-zodais) – tarsi Scherzo, Edwardo Elgaro pjesės violončelei ir fortепijonui „Sospiri“ („Atodūsis“) bei „Chanson de matin“ („Rytų daina“) – lėtoji dalis, o Belos Bartoko Fortepijoninio kvinteto ketvirtoji dalis – Finalas. Jaunieji atlikėjai kruopščiai parengė savo partijas, griežė sinchroniškai, intonuotai, tik trūko didesnės įtaigos, ryškesnių charakterių, aiškios dramaturgijos. Panašiai buvo atlirkas Cesare's Francko Fortepijoninės kvintetas f-moll, o bisui – gyvybingiau nuskambėjusi D. Šostakovičiaus Kvinteto dalis. Šiuose kūriniuose dominavo E. Puzaitytės valia ir profesionalumas.

Mes ir rokas. Ar šioje šalyje yra vietas senukams?

Rokas Radzevičius, *Lietuvos roko pionieriai*, Vilnius, „Vaga“, 2013, 464 p.

Vytautas Bruveris

Žūtbūtinai kovojo su sistema, pliekė ją iš peties, o ta sistema stai-ga ēmė iš jų už tai apdovanoto. Tokio ironiško akibrokšto sulaukė žymus Lietuvos neakademinių ir ne popmuzikos scenos veikėjai, grupės „Skyle“ lyderis, kompozitorius, poetas, atlikėjas ir dar istorikas Rokas Radzevičius.

Tai, kad jis dar ir istorikas, paminta neatsitiktinai – juk šio „likimo smūgio“ jis sulaukė būtent tame ampliu. Išties, kas būtu galėjęs patikėti, kad R. Radzevičius bus apdovanotas Lietuvos kompozitorų są-jungos premija už geriausią 2012 m. muzikologijos darbą – savo istorinę knygą „Lietuvos roko pioneriai“ – tai-gi taps dar ir premijuotu bei oficialiu lygmeniu pripažintu muzikologu? Iš itin patikimų šaltinių šiu eilučių autorius yra žinoma, jog išgirdės žinią, kad jo knyga „Lietuvos roko pioneriai“ sulaukė tokio pripažinimo, šis kovotojas prieš bet kokį oficizą ne tik smarkiai nustebė, bet ir sutriko, o jo sutrikimas buvo matyt ir premijos teikimo ceremonijoje Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre.

Suprasti jo nuostabą nesunku, užtenka tik užmesti akių į pačią knygą – tiksliau, konceptualiajai jos dali. Joje R. Radzevičius plėtoja seną savo mintį, jog „tikram rokiu“ – spontaniškai, autentiškai, visomis prasmėmis natūraliai ir nesušuko-tai ilgaplaukei muzikinei ir visokiai kitokiai kūrybai – šiandieninėje Lietuvoje prasimuti į dicens šviesą ir žemės paviršių taip pat sudėtinga, kaip ir gūdžiausiu sovietmečiu.

Grubi, tačiau kartu ir trapi šios kūrybos gelda ir šiandien niekaip nepraplaukia pro tas pačias Seilę ir Charibdę. Iš vienos pusės ją tuoju pat skandina oficialioji akademiniė kultūra bei pedagogika, bambagylėmis ir šaknimis suaugusi su politine valdžia, iš kitos – masinė televizinė popkultūra.

Minti, kad neprilausoma Lietuva iš sovietmečio paveldėjo tą pačią sistemą, kai kuriais aspektais netgi represyvesnę, R. Radzevičius įskaitojo galvas ir širdis stengiasi įkalti išties iš peties. Tik paklausykite: „Karaliauja kičas, kurį vadina-me „glamūr“, „popsu“ ar dar prasčiau – žargonu „popsccha“. Šio produkto gamintojai, stovintys prie televizinio konvejerio, ne mažiau griežtai, nei sovietinės kultūros bonzos, nustato, kam gyventi jų buta-foriniame ir plastiniame pasaulyje, o kam mirti. <...> Išliko ir dominuoja ta pati okupacijos laikotarpiai karaliavusi schema, prievara grūdusis viską į „rimtojo“ ir „ne- rimtojo“ meno stalčiukus. Tad vienoje pusėje yra atsidūrės vadina-

masis profesionalus, rimbasis, žodžiu, oficialus menas ir jo atlikėjai, tiksliau, klausnūs to, kas jiems nuleidžiama iš viršaus, kopijuotojai. Kitoje pusėje – vadinamas nerimtas, neprofesionalus menas ir muzika, kurios atlikėjams geriausia vieta – koks nors patvorys, o geriausias apibūdinimas, kaip ir anksčiau – „saviveiklininkai“.

R. Radzevičius neapsiriboja tik padėties diagnoze, paremta istorine retrospekyva, o kviečia žvelgti į ateity, vienyti ir – nei daugiau, nei mažiau – kelti naują Roko Revoliuciją. Štai: „Jaunimo entuziazmas ir noras kurti kažką savo, originalaus, laisvo ir maištingo niekur nedingo ir yra toks pat didelis ir stiprus kaip ir anksčiau. Kalbant paprasciau – jaunimui reikia roko. <...> Panašu, kad vienintelis kelias iš susidariusios aklavietės yra roko dvasia tikinčių ir kuriančių žmonių jungimasis į kokią nors bendriją, kurioje būtų galima ne tik paverkti vienas kitam ant peties ar drąsiai pamuojuoti bokalais bare, bet ir bandyti pralaužti ledus Sistemoje, nustoti virti savo sultyse ir padėti pagrindus naujam šuoliui.“

Beje, R. Radzevičius pranašiškai išspėja, kad pavienius disidentus sistema „pasigardžiuodama traškys, kaip tarakonus“, o labiausiai užsprusius gali „apdovanoti medaliais“. Ką gi, taip ta sistema ir pasielgė su juo pačiu. Prie to pridėkime dar tokį prieskonį kaip ižvalgas, jog sistema taip priešinasi naujiems vėjams todėl, jog suvokia, kad „susipratusioje visuomenėje“ būtų teisiama už „kultūros ir kūrybiškumo genocidą“ – ir matysime beveik pilnai naujai kepto muzikologo pasaulėvaidži, kuriam tikras gyvenimas, tikra kūryba ir tikra laisvė lygi tam, kas gimus po grindimis.

Tad iš tiesų, kas čia atsitiko? Gal Kompozitorų sąjungos ekspertai tiesiog neperskaitė knygos iki galo? Juk čia ciutoti ir kiti aštriausi autorius pasiskymai bei pasamprotavimai išguldysti kaip tik knygos pabaigoje, ją taip tarsi vainikuojant.

Tačiau juokus į šalį, nes padėtis iš tiesų rimta. Galbūt ne tik Lietuvos kompozitorų sąjunga su R. Radzevičiumi, bet ir mes visi priartėjome prie išties istorinių įvykių slenkš- „Geležinis vilkas“. 1968 m.

čio? Laudaciją laureatui sakiusio kompozitoriaus Šarūno Nako teigimu, „sunkiasvorei akademinei lietuvių muzikai seniai laikas išsiaiškinti santykius su lietuviškuoju roku“ – galbūt net ir taip, kaip pakau- néje per Šv. Roko atlaidus santykius aiškinavosi jaunimas.

Tad galbūt tokiems tektoniniams lūžiams subrendo ne tik „sunkiasvorė akademinė lietuvių muzika“, bet ir mūsų kultūrinė savimonė? Gal mes visi – ne tik „akademiniės“ ir „aukštostos kultūros“, bet ir kitų sričių žmonės – pripažinsime ir suvoksimė, kad egzistuoja įvairios kultūrinės tikrovės, kurios, nors ir ne visuomet lygiai vertingos, visuomet lygiai tikros? Tad gal mūsų akiratis taps platesnis, o sąmonė atviresnė?

Be to, šiuo atveju ta tikrovė, kurią

„Gelių vaikai“. 1969 m.

kurie tokio pažymėjimo neturi, tačiau yra ne mažiau, o gal net labiau profesionalūs ir kūrybingi nei pirmieji...

Zinoma, daugeliu gali kilti minčių, kad visa tai – tiesiog naivūs kliedžiai, atskieisti savotišku ideologiniu fanatizmu, kurij liudija tiesmukos kalbos apie sovietinį ir dabartinį laikotarpio vienijančią sistemą „tikėjimą“ ir jo „brolius bei seses“. Tačiau net jei tokios diagnozės būtų teisingos, pati knyga, žinoma, yra savaimė teigiamas ir vertingas daiktas. Vertinga vien dėl „dėmesio mažai tyrinētiems Lietuvos muzikinės kultūros reiški- niams“ – taip dėl apdovanojimo pasi- aškinio pati Kompozitorų sąjunga.

Iš tiesų, ne tili laikotarpis, bet ir visa ta savaiminė tuomet užsimiegusiai kultūra – tai tarsi netyrinėtas iš nekartografuotas žemynas. Jis baigia nugrimztį į užmaršties van-denyną, o visa, kas iš jo liks mums – tik fragmentiški jame gyvenusių žmonių atsiminimai. Tiesą sakant, tai galima pasakyti ir apie visas sovietmečio epochą, kuri kol kas nesuranda savo vietas nei mūsų istorinėje savimonėje, nei akademiniame istorijos mokslo diskurse. Tad R. Radzevičiaus mėginimai ši žemyną išsaugoti – reikšmingas išykis ne tik muzikos istorijos, bet ir istorijos mokslo požiūriu apskritai. „Gyvoji“, kasdienybės, savaiminės kultūros istorija – tas va- gas vis dar tik mėgina pradėti vagoti daugelis profesionalių istorikų.

Savo ruožtu R. Radzevičiaus

bandymai prasidėjo dar prieš kelio- lika metų ir pirmą kartą apčiuopia- mu rezultatu virto 2000-aisiais, kai R. Radzevičius šia tema paraše istorijos magistro darbą. Tiksliau, ne „paraše“, o „iraše“ aibę pokalbių su roko muzikos pradininkais Lietuvoje, kurie buvo sudėti į elektroninę knygą. Tad neregėtas buvo ne tik šio mokslo darbo turinys, bet ir forma, jie visiškai skyrėsi nuo akademiniėje padangėje vyrausios sampratos apie tai, kokios temos ir tyrimo objektais yra „moksliski“ ir kaip „moksliskai“ juos reikia tirti bei atskleisti.

Popierinė knyga „Lietuvos roko pioneriai“ – iš esmės to paties dar-

bo tasa. Tiki pokalbių daugiau – per keturiadesimt, kai kurie iš jų visai nauji, kiti atnaujinti. Pateikiama daugiau istorinio konteksto, apiben- drintų paties autoriaus pasakojimų apie sąlygas, kuriomis kūrėsi ir gyveno rokas mūsų „tarybinėje respublikoje“. „Nebuvo nieko absolūciai, ką pasidarai, tą ir turi“, „pilkai ma- se“, „išdeginta žemė“ – tokias ir pa- našias kalbintuju ir paties knygos au- toriaus frazes galima laikyti vienu iš leitmotyvų, kuris sklandžiai susipina su knygos teorinėje užsklandoje išsa- kyta mintimi apie paradoksalą ro- ko, kaip laisvės, prigimtį. Juk šis šal- tinis smarkiausiai tryksta būtent labiausiai išdžiūvusioje dirvoje.

Pokalbius skaitantis žmogus, ku- ris dar mena gūdžiausią sovietinį laikotarpį (ne tik aprašomą knygoje), iš karto, kaip tame filme, „pri- simins viską“ – ne tik kaip jis pats ar jo draugeliai brazdino gitaras rūsyje, bet ir apskritai, kaip viskas tuomet „atrodė ir buvo“. Ne tik su visais to gyvenimo absurdais bei marazmai- bus, bet ir asmeniniuose džiaugsmuose, išgy- venimais, laisvės – dažnai tik efeme- riškos – pojūčiu. Kai kurių pokalbių padirkumas bei žargoniškas „džia- zas“ tik dar labiau paryškina auten- tiškumą. Beje, ar tik ne ši publiką ir yra pagrindinė R. Radzevičiaus, ku- riam pačiam vos per keturiadesimt, skaitytojų auditorija? Vis dėlto ši knyga turi būti įdomi ir jaunesniems prašalaičiams – vien jau tuo, kokia įdomi yra kiekviena egzotiška isto- rija ar herojinė pasaka.

Tačiau kas, jei vis dėlto teisus vie- nas iš R. Radzevičiaus pašnekovų, legendinis tų laikų apšvietėjas ir garso technikas, lietuviškasis elektroarchimedes Norvydas Birulis, kuris tvirtina, kad „rokas, kaip žan- ras, jau seniai miręs“ – dar prieš tuos pačius 30–40 metų, o visas gy- venimas jau seniai nuvažiavęs kita kryptimi? Na ir kas? Tuomet ši kny- ga – gera epifafia ant to senuko ka- po. Beje, R. Radzevičius žadėjo pa- rašyti dar vieną – juk ši „velioni“ reikia deramai pagerbti. Jis buvo kietas!

Meno projektas

Pienių žydėjimas prieš

Apie vieną Lino Katino paveikslą

Aistė Kisarauskaitė

Taip ir nesupratau, kas kaltas – ar išsiilgtas važiavimo jausmas, ar tas paveikslas.

Vienas, du, trys, pavasaris. Akiavaizdu – jis, nors Lietuvai labiau tiktuji, nes nuolat vėluoja, įnoringai staiga atšala ar aistringai atveria visokias galimybes. Bet man tinka ir jis, gal tas įnoringumas vyrams nelabai, užtai atėjo, ir *basta*, visada atėina, žodžiu, iš esmės normalus vyrukas. Be to, varantiesi iš proto.

– Nemegstu tavęs, – sakau. – Man labiau patinka rudo. Jis turtingas.

– O aš – seksualus, – juokiasi visa savo šviežiausia žole, mėlynais dangumis ir pienėmis patvoriuose.

– Bent jau linksmas, – nusiūpsau pirmą kartą šiaisiai metais, traukdama dvirati į dienos šviesą.

– Mūsų slaptažodį vis dar pamėni? – klausia.

Dviratio spyna turi gudrų užrakinimo mechanizmą – reikia surinkti skaičių kombinaciją. Manote, kur nors užsirašau? Jis puikiai žino, kad ne. Oi. Ir kokie tie skaičiai buvo pernai? Bet viską prisimenu – slaptus kelius, užraktus, jų atsivérimus, net pirmųjų gluosnių lapų kvapą.

– Vienas, du, trys iš visa kita? – sakau slaptažodį. Žinau, kad teisingai.

Suku ratus po senamiestį, tikrinama, kaip veikia kojų raumenys, įmantriai kokį posūkį suraitydama, ant bordiūro šokteldama. Kur čia dar nuvažiuoti, kad būtų netoli? Reikia kokį nors tikslą sugalvoti. Prisėdu ant suoliuko Vokiečių gatvėje.

– Tokio apsilėpėlio Vilniaus dar ne-maciau! Bent kiaulpienes iš pakraščių galėtų apsiravėti... – girdžiu sakant solidaus amžiaus tetulę, sėdinčią greta.

O mano dar dvejų metų neturinciai mažajai jos taip gražu...

– Močiute, gelyčių atnešu, – šaukia ji, nuskynusi namo ir šaligatvio sandūroje išlindusių geltonus skritulius.

Nukrypau nuo temos. Iš tiesų aš vis dar sėdžiu Vokiečių gatvėje ir svarstau, kaipgi tas Vilnius apsilėpės pienėmis. Netikėtai prisimenu, kad gal prieš porą mėnesių, praėjusime šimtmetje, gavau kvietimą į Lino Katino parodą „Taraxacum“ (paprastoji kiaulpienė) „Lietuvos aidō“ galerijoje. Paroda jau seniai, matyt, uždaryta, bet kas nors vis tiek bus eksponuojama. Štai ir tikslas. Važiuoju keliis metrus, čiūžteliu stabdydama ir priremiu dvirati prie sie-nos. O paroda savo vietoje, vis dar kabo. Gal ir ne praėjusime šimtmetje tas kvietimas buvo, bet vis tiek iki saulėtosios starto linijos. Pagal pasakojimo dėsnius dabar turėtų sekti dairymasis, paveikslų suvokimas, ekspresijos ir analizės, bet veltui lauktumėte. Žinoma, aš parodą atidžiai apžiūrėjau, net uždaviau keliis klausimus galerininkui. Jis nuojo tikrinti, atsakė. Tačiau nors labai mielai kilstelėjo vieną antakį (visad pavydėjau tai sugebantiems) demonstruodami nustebimą keli paveikslai („Antakis I“ ir „Antakis II“, 2013 m.), rodė ženklus ir pasaiko autorius biografiją („Auto-biografija“, 1971 m.), iš karto supratau, kad atėjau sutiki tik vieno iš jų –

„Septynios Dienos Rusnėje, arba Pienių Žydėjimas prieš“. Šią serią višą (ar beveik, tuomet neskaičiau) esu mačiusi Šiuolaikinio meno centre (dabar ją turi įsigijęs Modernaus meno centras). Kažkodėl man atrodo, kad paveikslai kabėjo hole, kur dabar sėdi budintysis, bet greičiausiai į šią vietą juos sudėjo mano vaizduotė.

– Tu negali prisiminti, – sako man mama, – kai pirmą kartą L. Katinas juos eksponavos Šeriu namuose, buvai dar visai maža.

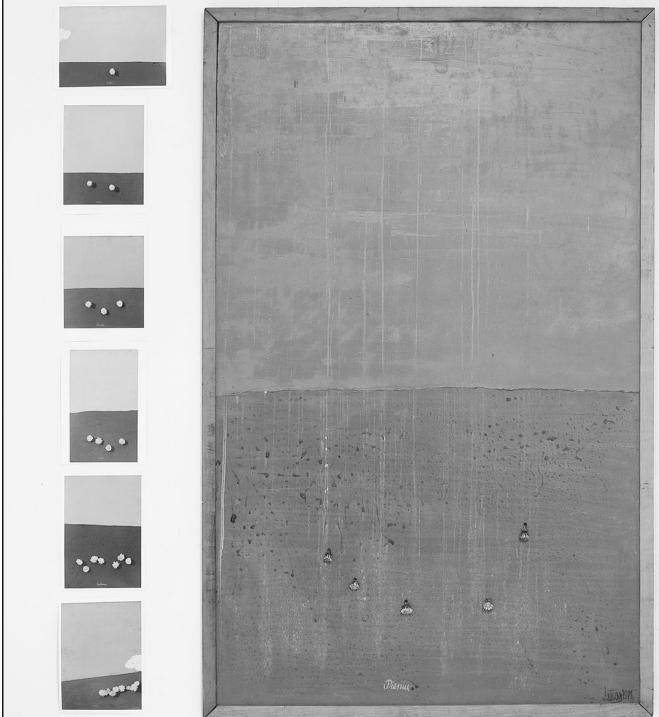
Pasitikrinu sukūrimo datą – 1971 metai. Taigi pirmą kartą sutikau šiuos kūrinius būdama trejų metų. Įmanoma, kad ką nors prisimenu. Mielai paklausačiau tuometinės savęs, ką apie juos manau. Kaip tik visai nesenai apie J. Šerienės salono žiūrėjau pro A. Andriuškevičiaus prisiminimų prizmę, ir apie tą pienių skaičiuotę. Svarbu, kad kadaise jau esu patyrusi šią žydėjimo magiją, o vieta kam rūpi? Kas tiksliai nutyti, kur gulėjau pievoje, matyda ma tik dangaus ir žolės sandūrą...

– Rusnėje, – sako L. Katinas.

Lieka sutikti. Dar jis pasakoja apie pienės laisvę, kažką apie tą nepriklausymą, augimą kur nori, bet kai guli iki ausų žolėje, virš ausų nicko labai ir nesigirdi, tik bam bam, skaičiuoju pienių dūzius, kažkaip labai išdavikiškai panašius į širdies plakimą.

Čia, „Lietuvos aidō“ galerijoje, eksponuojamas tik vienas šios serijos paveikslas, o šalia pakabintos likusių darbų nuotraukos.

– Jis priklauso autorui, – vėl pa-

Linas Katinas, „Septynios Dienos Rusnėje, arba Pienių Žydėjimas prieš“. 1971–2013 m.

V. ILČIUKO NUOTR.

tikslina galcrininkas. – Prieš porą dienų L. Katinas buvo atėjęs ir įsmeigė į tam skirtas skylytes šviežių pienių.

– Bam bam, – sako jos, garsiai mušdamos pavasarį.

Gal dabar turėčiau parašyti apie žalio ir šviesiai pilko dangaus santykį, apie A. Gudaičio mokyklos tradicijas tėšiančią Lietuvos tapybą, bet nematau čia jokių kolorinių tradicijų, o yra tik netylusis pavasario modernizmas ir žolė virš ausų.

– Nors ir postmodernizmas, – lin-guodama sako ji. – O šis paveikslas yra beveik performansas, kuris tegali būti atlitas ypatingu laiku ir tik suderinus datą su įnoringuoju pavasariu – žydipt pienėms.

– Na gal kiek perdedi su tuo performansu, – prieštarauju aš žolei.

Vienas, du, trys – skaičiuoja pienės

dienas Rusnėje, manifestuodamos laiko tėkmę, čia pat ją paneigdamos. Tra-pios, tučtuoju nuvystančios, bet ir vėl kasmet pasirodančios. Pradeda žydipti, ir *basta*.

– Jei šis paveikslas yra nuo pat mano vaikystės, tai jis beveik amžinas? – klausiu visų šios istorijos dalyvių.

– Tau, – atsako man chorū, net dviratis prisideda savo įspėjamuoju signalu.

Taip ir nesupratau, nuo ko prasideda pavasaris – nuo plaukus plaikstančio vėjo važiuojant dviračiu ar nuo Lino Katino paveikslų „Septynios Dienos Rusnėje, arba Pienių Žydėjimas prieš“? Pavadinimas sako, kad pienės yra prieš, vadinas, viskas banaliai ir paprastai prasideda nuo jų.

Paroda veikė balandžio 16 – gegužės 5 d.

Svetimas ritualas

Paroda „Ritualinis kambarys“ Šiuolaikinio meno centre

Monika Kalinauskaitė

Koks jausmas apima stebint svetimą ritualą? Keista, egzotiška, gal net truputį baiss. Kartais ritualai reikalauja itin išsamaus žinojimo ar intensyvaus transo. Kartais ritualai tėsiasi ištisas dienas ir kelia skausmą. Kickviena paroda yra rituališka, ypač „prestižinėse“ institucijose – tai savęs įrodymas, nepracinantis be tam tikrų šventinių apeigų ir įtampos. Taip kiekviena parodą salė yra tam tikras ritualinis kambarys, vieta, kurioje laikomi ritualo įrankiai ir lieka jo pėdsakai. Ūlos Tornau ir Astos Vaičiulytės projektas turbūt irgi galiausiai prisirups išvežus eksponatus...

Bet kol kas kalbamieji apie kitokį, čia ir dabar Ritualinių kambarių, tą iš didžiosios raidės. Pagal parodos aprašymą, jis prasidėjo Nidoje, „kalbantis apie tai, kas ne visada apčiuopama, ne iškart papasakoja“ ir netikėtai pasiligtą – apie bendrą erdvę, kurioje daug nuojaunų, susi-kertančių taškų ir kasdienybės magijos, įkvepianties subjektyvius ritualus“. Tai virto dvi sales ir du koridorius užimančiu reiškiniu, kuriamo išties daug kas kertasi – gat-

vės kultūros aidai ir senovinės kėdės, kaip mėsgaliai išmėtytos ŠMC erdvė atliejos ir sukonstruotos naujos „kišenės“ jose. Tai labai graži višuma. Akys ganosi po nešvankų Egy-boy popaq, slysta Lea Porsager bronza ir drebą kaip Axelio Liderholmo pietinio linijos. Čia gera tiesiog vaikščioti ir matyti, kas, panašu, yra vienas iš kuratorių tikslų: „Ritualinis kambarys“ virtuo pasivaikščiojimu, apjungiančiu skirtinges į ši žaidimą išitraukusius menininkų praktikas, kuriančias partitūs sau ir kitiems. Todėl pasivaikščiojimas bus dinamiškas, slenkantis paraleliomis erdvėmis, tarpinėmis būsenomis, paros laikais ir pasakojuimais. [...] Judėjys materializuojasi į jį panirus arba sulaukus ateities, kai fikcijos pavirsta mokslo kasdienybe. „Jei judėjys materializuojasi, tai „Ritualinis kambarys“ yra pats ritualas, erdvė virtęs veiksma. Tai būdas jeiti į amžių tarpinę būseną, kai vertiesi, kai jau nesi kas nors, bet kuo nors dar netapai. Panašiai kaip ant sienos įreminti grafitai tampa lyg ir „teisingo“ meno kūriniams, bet kartu dar ne – pro teleskopą matomas vienas, užpurkštasis ant tvoros ir primenantis apie tikrą, nesukultūrintą ir nesukultūrinan-

čią šitokių kūrinių prigimtį.

Viskas šioje parodoje yra kaip re-ta į temą, kai kur net per daug. Menininkų duetas „Distruktur“ kabaniame ekrane rodo filmą, kuriamė veikėjai tampa buriančiais kelialautais ar keliaujančiais burtininkais, atlieka veiksmus ir dainas. Šalia projektorių jie pakabina ir savo ritualinius kostiumus, kurie, ko gero, turėtų pulti ir trinti kasdienybės bei fikcijos ribas. Vis dėlto įdomiau pažiūrėti sausai ir antropologiskai, kai filmas virsta dokumentacija, o kostiumai – eksponatais. Juos suliejusi vaizduotė brėžia svetimos, stebimos kultūros kontūrus. Nors menininkai tikrai nesiekė atliliki lauko tyrimo, tokia interpretacija kūrinių gelbėja – kitaip jis tiesiog per daug tyras, persisunkęs intelektualiu okultizmu, kuris įkyri. Panašiai priimti ir Lea Porsager išardytą fikcinį T-F aparatu tarpinę būseną, kai vertiesi, kai jau nesi kas nors, bet kuo nors dar netapai. Panašiai kaip ant sienos įreminti grafitai tampa lyg ir „teisingo“ meno kūriniams, bet kartu dar ne – pro teleskopą matomas vienas, užpurkštasis ant tvoros ir primenantis apie tikrą, nesukultūrintą ir nesukultūrinan-

Bet kartu tai – pati gryniausia mada, ta, kuri save neigia per kritiką ir pašaipas. Pasivaikščiojimas podiumu (kad ir gatvėje) – vienas iš civiliuzočiausių įmanomų ritualų.

„Ritualinis kambarys“ – gražus, bet neišsipildęs. Pasivaikščiojimas, į kurį mus vedasi kuratorės, yra per trumpas. Jis turėtu ištissti per visą ŠMC (ar bet kokią kitą tam tinkamą erdvę), priimti daugiau kūrinių ir neišsigasti daugiau kontrastų. Jis turėtų vedžioti zigzagais ir kibti realybėi į skvernā, užuot palikęs ją šone ir bandęsus susikurti „saugią“ kitokią. Ritualiniame kambaryje trūksta žvylgsnio į kambarinius ritualus. Ap-rašyme palinksniuojama „kasdienybės magija“ neįvyksta. Ja vos vos atsiduoda margas Axelio Liderholmo kambarys su vazų kolekcija ir balto parko suoliukas prie lango. Pie-tinėje salėje skleidžiamas salodus kvapas ima atrodyti kaip pigus triukas būrimo salone – kas būtu savaičių linksma ir įdomu, jei ne perseki-jantis žinojimas, kad bandyti nuteisti tikro šamano kelią.

Koks dar jausmas apima stebint svetimą ritualą? Pačiai sau netikėtai, kartais būna tiesiog nuobodu,

Axel Liderholm, „Rule of the Club – White House“. 2013 m.

nes nežinome nei prasmės, nei tai-syklių. Jei paroda yra ritualas, žiūrovas savo vaidmenį atlieka. O kaip rituale apie ritualą? Gal paroda visai kitaip atskleistų, jei vietoj kūrinių stebėčiau save? Tikrai džiaugčiausi, jei paaiškėtų, kad tai slapta kuratorių intencija. Jei viskas, ką mačiau, tėra tyrimas, kur paroda tyrinėja maip keičianti patirtis, kurioje žiūrovas neišvengiamai dalyvauja, tik apie tai pamiršta... Kol kas „Ritualinių kambarys“ tėra labai estetiška ir darni paroda, kurioje šiaip slidi į altritema meistriškai apsaugoma nuo ki-čio. Tačiau galiausiai joje buriamas iš šešelių ir dūmų, užuot drąsai kursiūs ritualinio laužo ugnį.

Paroda veikia iki gegužės 19 d.

Ką čia veikia pelėda?

ATKELTA IŠ 1 PSL.

nį, tai gali būti ne tik aukų balsai. Ir už Dainiaus Liškevičiaus veidrodžio („Stereotipiniai mirties įvaizdžiai III“, 1995) tūno persekiotojas – žiūri pro akutę, už visų veidrodžių apgvendinta mirtis tamsoje pavidaus. Pro Arno Anskaičio durų akutę (ji – priešais veidrodį) dairosi erdvė, nes ir vienoje, ir kitoje akutes pusėje – pats autorius, kertantis ribą tarp privačios ir viešos erdvės. Nė vienoje durų pusėje nieko nėra, kito žiūrinčiojo nėra, tik erdvėi išorinis žiūrovavas. O štai Gintautas Trimakas fotografuoja šiuolaikinę mirties akį – patį fotoaparątą („Unikumai“). Ratas užsidaro, objekto nėra, tik vaizdų gaminimo mašina, šiekart pagaminanti vienintelį vaizdą sau ir apie save. Ką man sako šis žaidimas žvilgsniais atvirkšciai? „Atvirkščia perspektiva – tai perspektivos išnara“, – rašo parodos kuratorė Laima Kreivytė. Perspektiva ne tik įkalina žiūrėtojają vienamės taške, bet ir padeda vienam objektui priartinant sureikšminti, kitus nutolinti į nostalgijos rūką. Atvirkščia perspektiva primindavo žiūrovui, kad ji patį stebi Dievo akis, absolutas, didingas kažkas. O paroda siūlo išsinerti į perspektivos – gal tuomet kūrinys žvilgtelės į žiūrovą? Ar kada nors tai įvyksta?

Dažniausiai tik pamatau įprastus dalykus iš kito taško. Sukeisti persekiojamieji ir persekiotojai žaidžia vaidmenį žaidimą. Bet Inčiūraitės sekami vyrai viešumoje nieko neiškrečia. Visi pažeidimai tikriausiai vyksta už uždarų durų, už aklinų gelžbetoninių sienų. Tik miške sklando abejonės garsai. Gintaro Znamierovskio iš požemiu kylantys laiptai paverčia Šiuolaikinio meno centrą meno naikinimo mašina: lazdele meno mylėtoja – sunkai kyla į juodajį šiuolaikinio meno kvadratą, kuris ją prasis. O viršuje kaip Leninas laukia „perspektivus menotyros spekuliantas“ – kostiumuotas biurokratas, sukantis institucijos mechanizmą, įsukantis tuštumą. Fotografijos žvilgsnis į fotoaparątą (Trimakas) neatveria tamsoje, kurioje užsimęzga vaizdai – matau tik keilis senoviškų aparatus. Veidrodyje (Liškevičius) mirties anapusybė slypi jau taip seniai, kad jos tamsoje lieka tik tamsoje. Veidrodžio poveikis daugiau estetinis – laikas taip gražiai išpicėjo sidabrinį dugną, kad savo atspindžio jau beveik nepastebiu. Laisvydė Šalčiūtė fotograuodama pro stiklinio indo sekretą apžiūrinėja virto žvilgsni, bet šiekart – tik į moterų veidus. Keturakė Dalios Mikonytės saga slaptumu paženklinia privačių erdvii naturmortus, kuriuose užsaldyti daiktai tampa tapatybės ženklais. Visi šie apskuki žvilgsniai siūlo atsitraukti iš įprasto stebėjimo taško, apžiūrėti plynį tarp užuolaidų iš kitos pusės, dar kartą žvilgtelėti pro akutę ir konstatuoti, kad žvilgsnis nevaldo tikrovės, tikrovė netampa fetišu ir neužvaldo žvilgsnio. Tam reikalingas ypatingas objektas.

Tas ypatingas objektas būna tikta

kūnas. Ir net ne geležinis suvarstytas kūno vidus (Gabrielė Gervickaitė), bet jo uždraustos, iš matomumo zoños išstumtos vietos. Tai, kas ir traukia, ir stumia. Vietos, kur susitinka malonumas ir skausmas, gimimas ir mirtis – geismo oksimoronai, kurios savo traktatuose aprašinėjo iš malonumo pašiurpęs Sigmundas Freudas. Tai, ko negalima matyti neigindint savo žvilgsnio. Inčiūraitės stebimi vyrai kasdieniškai vaikšto gatvėmis ir jų persekiojimas nieko nekainuoja, negraužia sąžinę, nereikia slėptis. Ji nesižvalgo pro ju butų langus. Man, šio filmo žiūrovei, irgi nereikia slėptis mąstant apie smurtu alsuojančią mišką. Slėptis maga susidūrus su Martos Ivanovos kūrinu „1/1“. Nepasakosiui, kas ten pavaizduota, nes žodžiai viską sugadins. Apie tai moka kalbėti kanka detalės. Tokia detalė Trimako kūrinyje – nuotraufuota unikalų atspaudų ekspozicija, ta pati,

Nesvarbu, nes rausvas atspaudas perteikia visą išgyvenimų spektrą nuo tikrumo iki lengvumo. Ypač – suolelis, ant kurio sėdėta, suteptas asociacijų skausmu, tebenešiojantis kūno kvapą, kuris atspaudė virsta žiedo aromatu. Nemėgstu tokiu kūriniu, nes jų apversta perspektiva mane ištraukia į dienos šviesą. Ne noriu. „Jei nori kurti feministinį meną, turi atkreipti dėmesį ir šokiruoti, kitaip nėra prasmės“, – kažką panašaus šiandien sakė estų performanso menininkė Mare Trallatos parodos erdvėje pasakojujasi apie savo kūrybą.

Gerai, kad tik keli parodos kūriiniai feministiniai. Kad patirtum mažytį, bet tikrą perspektivos apvertimo poveikį, nebūtina taip nejaukiai įsisamontinti savo kūną. Kartais pakanka detalės. Tokia detalė Trimako kūrinyje – nuotraufuota unikalų atspaudų ekspozicija, ta pati,

Shaltmira, „Visio“. 2013 m.

Marta Ivanova, „1/1“. 2013 m.

seniau. I tikinčiuosius pro Shaltmirus užkeikta vandenį iš juodo duobens dugno žiūrėtų tikros blogio akys. O dabar tos akys – aiškiai nupieštos ir priklijuotos, blaivinančiai juokingos, kaip ir nukirsta galva – šalia kabaničiamie piešinyje.

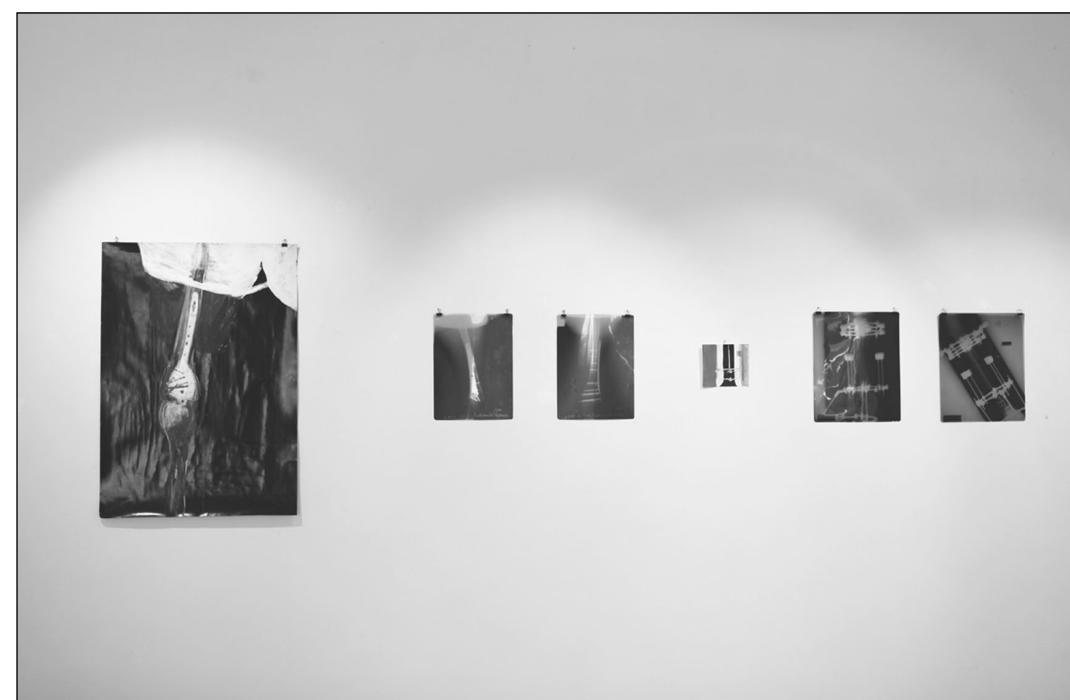
Kol apžiūrėdama parodą stengiausi pajusti apverstas perspektivas, pasimatioti tas išnarus, atsibudo pelėda. Ėmė sukroti galvą, krapšytis plunksnas. Jos gyvenimas Estijoje transluiojamas į galeriją realiu laiku. Kameros stebi vienu metu ir pelėdos lizdo vidų, ir išorę. Parodos metu beveik nieko nevyksta: pelėda dieną miega, lauke nuo judančio oro virpėjoja prie lentų prikibusi plunksnelė. Bet atsibudo ji tik naktį, dabar, kai rašau. Tai ne kūrinys. Ir kartu – pats svarbiausias, viską susiejantį ir apverčiantį vaizdas. Mieganti pelėda – dar vienas nepazintas kūnas, duotas mums apžiūrėti slapta. Naktį ji mus stebėtu nematoma, dabar ji mūsų nemato. Staiga pelėda pasuka galvą – aikimirką pamatau jos akis. Jas supa raštuoti ratilai, ji žiūri į priešais kabanius Trimako fotoaparatus kaip į veidrodį. Bet įdomiausia štai kas – tie veido diskai (perskaiciav), tie plunksnų ratilai fokusuoja ne vaizdą, o garsą, kad pelėda galėtų medžioti, kai trūksta šviesos. Šio paukštinio aparato „akis“ mato garsus. Ji – „marsietė“ uždarame meno pasaulyje, svetimas kūnas, medžiotantis mūsų reakcijas į uždraustas perspektivas, į uždraustą save.

Jau buvo kilusi pagunda baigt renciją išvada, kad pelėda esą viską suprantą geriau, kad mes, susiainiojė savokose ir teorijose, nebematome tiesos, o ji – štai – mato, visą dieną tūnoda savo tamsoje, slėpdamasi nuo vaizdų srauto, ir naktį medžiodama pagal garsus. Bet šią perspektivą netikėtai apvertė vaikystės prisiminimas: A. A. Milne'o „Mikės Pūkuotuko“ knygų pelėda giriiasi savo išmintimi, pukuoja faktais, žiniomis ir visiems nusibosta ilgomis istorijomis, kurias pasakoja tol, kol susiainioja didingose savokose. Be kita ko, ji prasitaria, kad jos giminei būdingas meninis talentas. Kitai tarant, pelėda gali būti ir perspektivi menotyros spekuliantė – nelygu iš kurios laiptų pusės pažiūrėsi...

Gintautas Trimakas. Iš ciklo „Unikumai“. 2013 m.

D. MIKONYTĖS NUOTRAUKOS

Gabrielė Gervickaitė, „X metodas tiriamajam kūnui“. 1999–2012 m.

sąmonę sapnuose. Todėl ir autorei kūrinį aprašo žavai išsiukinėdama visą japonų estetiką aprépiantį žodžiai: *makoto, aware, okashi, yūgen, sabi, wabi, shibui, en, miyabi, hosomi, karumi, yūbi, sōbi, mei*. Net nežinau, ar jie taisyklingai užrašyti.

į kurią žiūriu, bet su langu atspindžiu, kurio kitaip nepastebėjau. Ji atveria langą į vaizdo tamšą – tarp tų plokštumų manęs nėra, yra tik šviesos fizika, žmogaus pagamintų aparatu ir erdvę (architektūros) žvilgsniai. Marta Ivanova sukrečia

vietoje tamsoje – šviesa, sunaikinanti matomą vaizdą. Nevaldoma ugnies kūryba pakeičia peizažą. Tamsoje šviečiantys prisiminimų stačiakampiai virsta gotikinių bažnyčių vitražais, mėgiančiais įtikinti, kad šviesa yra šventa, kaip žmonės tikėjo

Paroda veikia iki gegužės 11 d.
Vilniaus grafikos meno centras
(Latako g. 3, Vilnius)
Dirba antradieniais–penktadieniais
11–18 val., šeštadieniais 11–15 val.

Už save ir geriausią draugelį?

„Sidabrinė gervių“ išvakarėse

Živilė Pipinytė

Norėčiau atsidurti ateityje, kad ir po penkiasdeimties metų, kino salėje, kur rodomi 2012–2013 m. sukurti lietuvių filmai. Ateities žiūrovų akimis pamatyti šiemet „Sidabrinėms gervėms“ nominuotus kūrinius. Išgirsti, kokias mintis jie sukelia. Žinau, kad tai neįmanoma. Be to, juk gali atsitikti taip, kaip kad viename Isaaco Asimovo apsakyme, kur į seniai nebegyvą Žemę atvyksta astronautai. Jie apsidžiaugia radę kino juostą. Filmas padeda tyrinėtajams suprasti, kaip gyveno, kokie buvo žmonės. Tik mokslininkai nežino, kad filmas – animacinis. Kartais žiūrėdama naujų lietuvių filmų pasijuntu panašiai.

Jau ne pirmus metus populiaroji žiniasklaida dosnai dalija patarimus, koks turi būti lietuvių kinas. Tiksliau, pageidavimas vienas – jis turi būti žiūroviškas. Kai bandau suprasti, kas turima omoneyje, aišku tik viena – vadinančią kino industriją orakulams bei gynėjams reikia ne dramaturgiškai tiksliu, meistriškai istoriją pasakojančių, profesionalių, universaliai „žinia“ žiūrovams nešančių kokybiškų komercinių filmų. Jiems reikia primityvaus, i dugnā besilygiuojančio saviveiklinio kino, beveik išimtinai sprendžiančio sekualines personažų ar intelektualines banditų problemas. Lietuvių erotika ir humoras tokie primityvūs, kad žiovaujant kino salėje galima išsinarinti žandikaulį. Bet būtent paňaus filmai muša Lietuvos kino teatru lankomumo rekordus.

Kinas niekad nebuvo tik menas ar tik komercija. Juk neatsitiktinai kinu taip domisi psichoanalitikai, jie taip pat dažnai tampa filmu personažais, o ir kitų veikėjų problemos kildinamos iš vaikystės traumų. Tegeu ir ne visada tiesiogiai, kinas formuluoja vienos ar kitos tautos vertybines nuostatas ir problemas, ivardija permanentas, kurių dar nesugeba suformuluoti sociologai, kulturologai ar psichologai. Juk žiūrėdami senus filmus galime daug pasakyti apie epochą, kai jie buvo sukurti, apie tai, kas buvo nutyliama, o kas – atvirkštai, nors filmo tema ir neturi nieko bendra su tų laikų problemomis ar vyraujančia atmosfera. Bet net pats netalekingiausias Stalino ar Hitlerio laikų filmas pasakys daug apie totalitarizmo esmę. Reikia tik mokėti juos perskaityti. Tai turėtų paguosti kino kūrėjus: net tokie meniniu požiūriu apgailėtinai filmai kaip „Tyli naktis“ ar „Valentinas vienas“ turi šansų išlikti ir prabili apie mus ateities kartoms.

Sudie, autoriau

„Sidabrinės gervės“ ceremonija jau pripratino televizijos žiūrovus prie minties, kad kinas Lietuvoje egzistuoja. „Gervių“ nominacijos ar apdovanojimai ne vienam sužadina net poreikių pamatyti filmą. Tačiau būkime atviri – apdovanojimų ver-

tė priklauso nuo to, kokie buvo metai. Juk dažnai nutinka taip, kad pa-prasčiausiai nėra ko nominuoti, bet apdovanojimų reglamentas to reikalauja. Man regis, taip šiemet atsiptiko su „Sidabrine gerve“ už geriausią režiūrą. Visi trys nominantai greičiau atspindi svarbias lietuvių režisūros bédas. Vieniems režisieriams pristigo savitos intonacijos ir gilesnių, originalesnių minčių, kitiams ta intonacija užgože filmą, o dar kitiems nepavyko paslėpti tokio žmogiško ir natūralaus grožėjimosi savimi, kuris lietuvių naujakalbėje pavadinamas „susireikšminimu“. Tos bédos, deja, būdingos daugumai nominuotų filmų.

„Aurora“ sukūrusi Kristina Buozytė negali pasigirti savitu stiliumi.

nepasinaudoti juo. Kita vertus, filosofinės Burajos ambicijos dažnai atrodo dirbtinai pritemptos iki natūralistiškos filmo tikrovės ir, parodokas, neretai atsiduria per dem išpuoseletų gražių kadru pa-rastėse.

Jokūbas Vilius Tūras dokumentinį filmą „Sapnuoju, kad einu“ su-kūrė apie save. Apie savo piligrimi-nę kelionę, kuri užtruko daugiau nei metus ir atneše išsilaisvinimą nuo daugybės vidinių problemų. Šis at-viras ir paprastas filmas taip pat pre-tenduoja į universalius apibendrini-mus. Žiūrėdama „Sapnuoju, kad einu“, jų tikrai laukia. Tačiau nu-švitimas, kuris, man regis, ir yra pa-grindinė filmo tema, svarbi ir tikintie-siems, ir agnostikams, ir ateistams,

lat skambančiomis lietuviškomis dainomis „apie meilę“. Atvirukinis apsnigtas Vilnius, žvakės ant stalų, taurės personažų rankose taip pat sukuria déjà vu įspūdį, todėl filmas atrodo dar vangenis, nei yra iš tikrųjų, tarp neva sąmojingų dialogų vis įsiterpiančios pusiau apnuogintos aktorių krūtys palieka laiko pa-sigérēti plastinės chirurgijos specia-listų meistriškumu. Filmas, žinoma, skirtas pauaugliams, nes tik jie gali taip džiugiai mėgautis erotine ir ne-normaltyvine leksika, kaip tai daro filmo personažai. Tik jiems dirbtinis švelniai violetinis penis ant Gabijos Ryškuvienės herojės klubų gali atrodyti juokingas. Faktas, kad fil-mą jau pažiūrėjo beveik 200 tūkstančių žiūrovų, turėtų sudominti tuos, kuriems rūpi lietuvių mentalite pokyčiai.

Kita vertus, „Valentinas vienas“ taip pat turi vertę – tai tikra anno domini 2013 lietuvių erotinės leksi-kos enciklopedija. Iš ekrano nuolat sklinda: „pačiulpsi“, „tau reikia pasidulkinti“, „pidaras“, „lažytai pū-te“, „pimpalas“.... Man labiausiai patiko eufemizmas, kuriuo viena iš seksualiai išbadėjusių filmo moterų pavadino, regis, Manto Jankavičiaus personažo penį (atsiprašau, jei apsirikau ir jis kito personažo) – „geriausias draugelis“.

Pasakojimai iš duobės

Vaidybinis kinas vis dėlto remiasi į scenarijus, o šie ne pirmus metus – viena didžiausiai lietuvių kino bėdų. Jis sunkiai išsprendžiamas, nes išmokti scenarijų rašymo taisykles nepakanka. Tačiau liudija kad ir dabar Europoje tokiai populiarū ir gerai apmokama „scenarijų gydytojų“ profesija. Tie specialistai tapo tokie visagaliai, kad festivaliuose žiūrėda-ma europietiškų filmus dažnai galiai pasakyti, kad buvo pasitelktos jų paslaugos. Rezultatas – taisyklių lai-komasi taip skrupulingai, kad po penkiolikos minučių gali ne tik nu-spėti visą veiksmą, bet net ir atski-rų personažų replikas.

Žinoma, taisykles reikia žinoti, bet jos negali užgožti autoriaus iš-tarmės. Tačiau Lietuvoje stinga ne tik dramaturgijos taisyklių išmany-mo. Stinga noro suprasti, kas vyks-ta ne Valentino dieną sacharinu ap-snigtame Vilniuje, bet apskritai noro suprasti, kas atsitiko su šalimi ir visais mumis. Tą norą pamačiau tik Marijos Kavtaradzės filme „Nor-

malus žmonės nesispredinga“, kuris nominuotas metų geriausio studen-tisko filmo kategorijoje. Žinoma, puiku ir net optimistiška, kad svar-būs klausimai rūpi tiems, kurie kurs ateities lietuvių kiną. Tačiau kodėl ne visas profesionalas ne-nori paklausti savęs ir kitų, kur ir kodėl dingo Sajūdžio euforija, ir lyg mostelėjus burtininko lazdele atsidūrėme gilioje duobėje. Kodėl politikai nebesugeba generuoti naujų vizijų ir kartais išjungęs televizorių, kur diskutuojama apie lenkiškų pavardžių rašybą, supran-

ti, kad prieš akis – tarpukario Lie-tuvos ideologija, tik jau pavirtusi grotesku. Juk tikrai kalti ne piktai lenkai ar rusai ir jų brangios dujos, o mes patys, pamažu susitaikantys su emigrantų ir savižudžių šalies sta-tus. Bet kinui tai neįdomu.

Net dokumentiniam, kuris pats turėtu klausti, kokoje tikrovėje at-sidūrėme ir kodėl. Deja, jis vis daž-niau prisideda prie nesenos praei-ties mitologizavimo ar primityvaus jos aiškinimo. Tai ypač akivaizdu televizinio kino nominacijose – Tomo Dainiaus Ribaičio filme apie Kauno dramos teatrą ir jo sovietme-čio žvaigždę Rūtą Staliliūnaitę „KVDT.. ateinu“ ar Juozo Saboliaus filme „Dovydas prieš Galijotą“ apie Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką. Juose daug faktų, archyvi-nės medžiagos, prisiminimų, bet mažai refeleksijų, kaip ta prasitės vei-kia dabartį.

Tačiau dokumentiniai „Sidabrinės gervių“ nominantai dar sugeba reabilituoti lietuvių kiną. Romas Lileikis filmu „Maat“ primena, koks svarbus kiekvieno gyvenime yra įkvėptas ir talentingas mokytojas. Tiesa, lietuvių poetinės dokumenti-kos tradicija, į kurią remiasi Lileikis, ne visada pasitecina. Taip atsi-tiko ir Ramunės Rakauskaitės „Žalumose“. Filme daug nuorodų į Henriko Šablevičiaus kino univer-sumą, bet tarp poetiškų žolynų fil-muojamų žolininkai, regis, labiau liudija senų papročių degradaciją ir vartotojišką lietuviško New Age pobūdį. Tik režisierė to nepastebi, nes kina kino pocija.

Vertingas, nors ir iki galo nepavykė Giedrės Beinorūtės bandy-mas išplėsti lietuvių kinui iprastą vaiko vaizdavimą filme „Pikalbiai rimtomis temomis“. Vis dėlto tai be-ne vienintelis bandymas įvardyti tik-rovę, pasitelkus likimo ir žmonių nuskriaustus vaikus. Čia ypač svar-bus režisierės siekis įsiklausyti į he-rojų žodžius. Verti dėmesio man at-rodo Linos Lužytės ir Tomo Smulkių filmų „Igruški“ ir „Rojaus beieš-kant“, jie liudija jaunosios dokumentininkų kartos pastangas ieškoti naujos kalbos. Bet svarbi ir „sveti-mo“ patirtis: Baltarusija ir Švedija skatinia kitokį filmų autorių žvilgs-nį ir į save.

Prieš dvvidešimt metų, kai prasi-dėjo didžioji transformacija, būtent autorefleksijos prisodinti Šarūno Barto, Audriaus Stonio, Arūno Matelio filmai išvedė lietuvių kiną iš gilios meninės bei intelektualinės kri-zės. Mūsų kine jau seniai išnyko cenzūra, bet menininko pasirinkimo klausimas vėl aktualus. Kurti konjunktūrinius filmus sau ir ge-rierausiam draugeliui ar filmus, kurie užduoda nepatogius klausimus ir skatinia suvokti save ir kitus, savo vietą pasaulyje, kaltes ir pareigas? Bijau, kad nuo to, ką pasirinks lietuvių kinas, priklausys ne tik jo at-eitis.

„Aurora“

Jau pamačius jos „Kolekcionierę“ buvo aišku, kad režisierė atvira vi-soms šių dienų kino tendencijoms ir įtakoms. „Auroroje“ taip pat sun-ku įžvelgti individualią Buozytės au-torystę: filmas ir temos, ir stilius požiūriu grūste prigrūstas įvairiausiai citatų, nuorodų į madingus filmus, prisimenamas net Andrejus Tarkovskis. Man „Aurora“ – popu-liarų temų, vizualių idėjų ir lie-tuvių taip geidžiamos erotikos „second hand“. Filmas skirtas tam žiūrovų sluoksniui, kuris kolekcio-nuoja populiariausius įvairių tarp-tautinių kino festivalių filmus. Jie jau pakankamai prakutę, kad žiūrė-tu arthouse, bet dar ne taip, kad su-gebėtų ivertinti tikrą novatoriškumą į originalumą, be to, yra priklauso-mi nuo įvairių festivalių apdovano-jimų reklaminės auros. „Auroros“ temos ir įvairžiai atpažįstami ir su-viškinti ne po vieną kartą, todėl fil-mas nesukelia jokios intelektualinės įtampos, jo ištarmė aiski net prade-dančiajam snobui.

Filmo „Liza, namo“ režisierė Oksana Buraja, kurdama savo dokumentinius filmus apie marginalius, visada balansuoja ties pavojinga ri-ba. Ji kuria tokią filmo tikrovę, kokią pati norėtų matyti, tiksliau, to-kią, kuri atspindi režisierės idėjas. Tikrovė, konkretūs žmonės, jų liki-mai yra tik statybinié medžiaga. Toks kinas taip pat egzistuoja ir yra mėgstamas festivalių rengėjų, bet Buraja, man regis, per dažnai nu-sižengia nerasytai dokumentininko taisyklei, kuri primena gydytojo priesaiką – nepakenkti personažui,

filme perteikiamas žodžiais. Dar la-biau jį nuskurdina davatkiski reži-sieriaus samprotavimai apie visus myliant Dievą. Regis, „Sapnuoju, kad einu“ autorius pats pasirenka katecheto, o ne išskotojo poziciją. Žinoma, silpniausios šiemet yra pilno metražo vaidybinio filmo no-minacijos. „Aurora“ ir Simono Aš-kelavičiaus, Editos Kabaraitės, Ri-čardo Marcinkaus, Donato Ulydo „Valentinas vienas“ ar Roberto Mullano „Laiškai Sofijai“ vis dėlto priklauso skirtingoms svorio ka-tegorioms. Mégėjiskas Mullano bandymas prisiliesti prie dviejų di-delij lietuvių menininkų dramos primena gimnazistės rašinėlį – egzaltuoti žodžiai, primityvus menininko įsivaizdavimas, negrabiai per-teiktas epochos kontekstas redukuo-ja filmo personažus iki „Gyvenimo būdo“ ir panašių televizijos laidų herojų lygio.

Ilgai neprisiruošiai pasižiūrėti „Valentino vieno“, juolab kad kol-legų įspūdžiai buvo negailestanti. Bet net ir pasirengusi blogam filmui nustebau, kad jis toks nuobodus ir, sakyčiau, visai nekinematografiškas. Iš pripažintos reklaminėj filmų kūrėjo Donato Ulydo privalu lauk-ti bent jau gražiai įpakuotu produk-to – stilingų vaizdų ir įmantesnio montažo. Deja, pirmas įspūdis, kad šis erotonijus anekdotų rinkinėlis nu-filmuoju baldų salonų demonstra-cinėse salėse, o personažai tokie vienodi, kad filmui ipusėjus prade-di galvoti apie robotus ir pripučia-mas gumines lėles. Juolab kad tik pastarieji galėtų mėgautis fone nuo-

**LIETUVOS KINEMATOGRAFININKŲ SAJUNGOS NARIŲ VISUOTINIO SUSIRINKIMO
REZOLIUCIJA**

APIE PADĒTĮ LIETUVOS KINE

2013 m. balandžio 30 d.
Vilnius

Lietuvos kinematografininkų sąjungos Visuotinis susirinkimas pažymi, kad jau ne pirmus metus Lietuvos kine aktyvėja nerimą keliantys procesai, vedantys į nacionalinio kino deprofesionalizaciją. Išryškėjo konfliktas tarp skirtingai suvokiamų nacionalinio kino raidos krypčių, tarp autorinės kūrybos ir vadinančių kino industriją. Tai skatina nesveiką diskusijų atmosferą ir trukdo susikalbėti kino kūrėjams. Vieni jų suvokia kiną kaip sudėtinę nacionalinės kultūros dalį, kiti – tik kaip verslą, ir ši takoskyra vis didėja.

Prisidengus Lietuvoje itin madinga žiūroviškumo sąvoka, ekranus pasiekia menkaverčiai, į žemaičių lygio auditoriją orientuoti filmai. Dažnai tai mėgėjiški darbai, neatitinkantys jokių profesionalumo kriterijų. Atskirai pačiems, čia nėra nieko naujo, – visais laikais kinas visur buvo ir aukštasis, ir žemasis menas, ir nacionalinės kultūros dalis, ir pelningas verslas. Tačiau pastaruoju metu viešojoje erdvėje agresyviai peršama mintis, kad lietuvių kino valstybinis finansavimas turėtų būti grindžiamas vien tik žiūroviškumo kriterijais. Sąmoningai deformuoojamos sąvokos ir vertinimai, įvairūs asmenys dosniai ir nepagrįstai „apdovanojami“ kino profesijų titulais, stengiamasi į vieną kategoriją suplakti profesionalų ir saviveiklinį kiną, užuot juos griežtai atrivojus.

Lietuvos kinematografininkų sąjunga pareiškia, kad autorinius, naujų išraiškos priemonių ieškanties kinas turėtų būti vienas svarbiausių nacionalinės kino prioritetų. Kinas yra kolektyvinis menas, tačiau svarbiausias jo autorius yra režisierius, perteikiantis savą pasaulio matymą, savaip interpretuojanties jo problemas. Tuo paremta visą ankstesnę lietuvių nacionalinio kino tradiciją, kurią būtina ir tyrinėti, ir testi. Europos kinas, kurio dalimi esame ir mes, deklaruja ištikimybę autorinio kino principams, autoriaus prioritetu grindžiamai koncepcijai. Toks požiūris įtvirtintas svarbiuose nacionalinių kinematografinių raidų apibūžiančiuose dokumentuose, pvz., steigiant Prancūzijos nacionalinį kino centrą, Švedijos kino institutą ir pan. Suprantama, kad Lietuvoje šie procesai, tiksliau, jų įteisinimas, dėl istorinių aplinkybių vėluoja. Tačiau pernai įkūrus specjalią kiną kuruojančią valstybės instituciją – Lietuvos kino centrą, – tikimės, kad bus suformuluoti nacionalinės kino prioritetai, valstybinio finansavimo pirmenybę bus taikoma profesionalaus autorinio kino meno kūriniams. Priešingu atveju trapi lietuviško kino tradicija gali būti nepataisomai pažeista. Taip pat tikimės, kad ši opa nacionalinės kultūros problema susilaiks už Kultūros ministerijos bei Respublikos Vyriausybės dėmesio.

Rodo TV

Mažieji didvyriai

Retas kuris režisierius moka taip filmuoti vaikus, kaip Dorota Kędzierzawska. Jos filmas „*Ryto bus geriau*“ (LRT, švjakar, 10 d. 23.15) sukurtas remiantis tikrais įvykiais, bet ne tai svarbiausia. Rodydama tris benamius berniukus, kurie gyvena vienoje Rusijos stotyje ir išsiengia geresnio gyvenimo į Lenkiją, Kędzierzawska kalba apie amžiną norą pakeisti gyvenimą. Užrauose, kurie gimbė rengiantis filmui, režisierė rašo apie savo prototipus: „Nežinau, kas jiems atsiskaitė. Žinau tik, kad jie norėjo pakeisti savo gyvenimą, gyventi kaip žmonės. Žinau, kad jiems nepasisekė, kad niekas jais neužsiėmė. Žinau, kad geru ir blogu žmonių yra visur, kad atsitiktinumas ar aplinkybės dažnai lemia mūsus likimą. Žinau, kad dauguma mūsų viliasi, jog kažkur ten yra geriau, kitaip, gražiau. Mažųjų bėglių istorijoje mane sužavėjo jų jėga ir užsispypimas neįsiveržti iš nebūties, neegzistavimo. (...) Bet ar aš sugerbėčiau kaip nors jiems padėti, jei sutikčiau gatvėje – čia, dabar, netoli? Biju, kad ne. Noriu sukurti filmą tokiams kaip aš, kad liautysi bijoje.“

Kędzierzawskos vardas žada kokybišką, poetišką, kupiną užuojaus ir dramatizmo kiną ir operatoriaus Arturo Reinharto meistrystę. Apie Chrisą Weitzą to nepasakyčiau, nes jo filmografijoje – ir „Amerikietiškas pyragas“, ir kažkuri paauglių „Saulėlydžio“ sagos dalis. Bet 2012 m. sukurta jo filma „*Geresnis gyvenimas*“ (LRT kultūra, 15 d. 22.25) pasiryžau rekomenduoti. Tai paprastas ir jautrus pasakojimas apie tai, kaip toli galili nucieti žmogus, siekdamas duoti galimybę savo artimiesiems, sukurta jiems geresnį gyvenimą. Pagrindinis filmo herojus yra nelegalus imigrantas Karlosas (Demianas Bichir) už šią vaidmenį nominuotas „Oskaru“. Kartu su paaugliu sūnumi Luisu jis

„Ryto bus geriau“

stengiasi gyventi dorai ir po truputį kilti į viršų, nors prieš juos nusiteikę ir imigracijos tarnybos, ir vietiniai banditai.

Man filmas pasirodė įdomus ir tuo, kad jų kūrė visa „Saulėlydžio“ komanda – operatorius Javieras Aguirre-sarobe, montuotojas Peteris Lambertas, specialiųjų efektų, aktorių atrankos specialistai. Sunku patikėti, kad kulkus „Geresnis gyvenimas“ – taip pat jų darbas. Filmo muziką rašė vienos garsiausiai šių dienų kino kompozitoriai Alexandre'as Desplat. Akiavizdu, kad ir jiems kartais kyla noras iš vampyrų ir kitokių gražuolių pasaulio pabėgti į paprastą, italų neorealistas primenantį kiną.

Johno Glenno filmo „*Projektas „Rojus“*“ (LNK, 15 d. 22.35) herojus Benas (Paul Walker) gauna kito gyvenimo šansą. Netekęs darbo, mylantis vyras ir tévas Benas susigundo pasiūlymu apliščių laboratoriją, kur saugoma 12 kilogramų aukso. Benas nuteisiamas mirti, bet gavęs mirtiną dozę nuodū atsibunda mažame miestukė Oregono valstijoje. Jis galės gyventi su salyga, kad susitaikys su mylimos šeimos praradimu.

Ko gero, vyrai dažniau linkę keisti gyvenimą. Jimo Sheridan, „*Klastingu namu*“ (TV3, 11 d. 23.05) herojus, pasitūrintis leidėjais, si įsima persikrausto į tylų ir ramų miestelių. Jis nori rašyti knygą. Tačiau naujuose nameose ima dėti keisti daiktus. Šis siaubo filmas – ne iš pačių geriausiu, nors Jame vaidina žvaigždės Danielis Craigas, Naomi Watts, Rachel Weisz, Elias Koteas. Tačiau būtent „*Klastingu namai*“ susiję su

gražia meilės istorija, kuri baigėsi Craigo ir Weisz santuoka.

TV3 šiąnakt (10 d. 23.45) primins vieną garsiausiai 9-ojo dešimtmecio filmų, kuris išgarsino Arnolđą Schwarzeneggerį ir atvėrė kelius panašiemis reginiams. Tai Johno McTiernano „Grobonis“ (1987). Legenda tvirtina, kad filmo sumanymas gimė iš pokšto: kažkas pasakė, kad vienintelė būtybė, su kuria dar nesusiko Sylvester Stallone's Rokis, yra ateivis iš Steveno Spielbergo filmo. Kaip sakoma, kiekviename juoke yra dalis tiesos. Filmas apie atvykėlio iš kosmoso, kuris naikina žmones, ir amerikiečių komandodos žūbtinę kovą, bijau, pasirodys net intelektualus, palyginus su tokio pat siužeto filmais, kuriamais dabar.

Už išlikimą kaunasi ir garsaus Honkongo režisierius Tsui Harko filmo „*Septyni kardai*“ (LRT, 11 d. 23 val.) herojai. 2005 m. sukurta filmas nukelia į tuos laikus, kai Kinijos imperatorius uždraudė kovos menus, o už kiekvieno jų meistro galvą buvo mokama sidabru. Septyni herojai susijungia, kad apgintų save ir senajį kovų meną.

Šeštadienio vakarą, matyt, teks praleisti prie televizoriaus, nes LRT (11 d. 18.30) transliuos „Sidabrinį gervių“ ceremoniją. Bus daug apdovanojimų, garbingų globėjų, šokių ir dainų. Tikūosi, kad politikos ir ministrų kultūros žvaigždės, kultūros valdininkai ir kitokios provincijos ižymybės neužgoš tų, kurie dažnai vieniši ir nesuprasti kuria lietuvių kiną.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Lietuvos kino centro prie Lietuvos kultūros ministerijos direktoriui

R. Kvietkauskui

Lietuvos kinematografininkų sąjungos Animatorių gildijos

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Dėl 2013 metų paraiškų svarstymo rezultatų

2013 balandžio 19 d.

Vilnius

Šių metų Kino tarybos kino projektų svarstymo rezultatai yra neteisdingi Lietuvos animacijos kūrėjų atžvilgiu.

Šiuo pareiškimu raginame Lietuvos kino centro direktorių dar kartą pamatyti apie animacinių filmų projektų finansavimą. Jeigu Kino centro požiūris į Lietuvos animaciją nepasikeis, tai turės lemti pasekmis tolesniams šios meno rūšies išlikimui.

Animacinio kino visiško nefinansavimo neigiami aspektai:

1. Lietuvos Kultūros ministerija nefinansavo profesionalių animacinių filmų gamybos projektų 2010–2012 metais. Per paskutinius ketverius metus buvo skirtas dalinės finansavimas tik vienam lietuviškam animacinio filmo gamybos projektui. Kitų režisierų projektais tendencingai nebuvu finansuoti. Taip yra žlugdoma lietuviškos animacijos gamybinių industrijos, prarandamų profesionalai, galintys dirbti pagal pasaulinius kokybės kriterijus. Lietuva netenka galimybės dalyvauti tarptautiniuose gamybiniuose projektuose su kitomis šalims.

2. Lietuvos kino centru nėremiant net dalinai nė vieno projekto, Lietuvos producieriams yra užkertama galimybė ieškoti koprodukcijos projekto užsienyje, nebetenka prasmės dalyvauti tarptautinėse mugėse, „Cartoon Finansing“ ar „Cartoon Forum“ organizuojamuose profesionaliuose projekto pristatymuose. Šiuo metu yra planuojamas Lietuvos stendas Anesi. Stendo ir delegacijos kaštai prilygsta vieno animacinių filmų sukūrimui. Kokia prasmė dalyvauti tarptautiniame festivalyje su stendu, kai mūsų šalyje nėra skiriamas finansavimo animacijos vystymui, kai nėra paremta nė vieno projekto gamyba. Nėra jokios galimybės tarsi su tarptautiniais partneriais dėl perspektyvų.

3. Neremdamai nė vieno lietuviškų animacinių projekto užkertate kelią Lietuvos kūrėjams pristatyti savo animacinius filmus prestižiniuose užsienio animacinių filmų festivaliuose. Lietuvių animatoriai nuolat garsina šalies vardą, parodo unikalius, nepakartojamus filmus, laimė prizus ir diplomas.

Pagrindiniai argumentai, verčiantys suabejoti Kino tarybos kompetenciją:

Kino tarybos pareiškimas „projektai neatitinka šių laikų žiūrovų lūkesčių, todėl nebuvu finansuoti“ verčia pamatyti apie Kino tarybos nusistatytą sužlugdyti lietuvišką animaciją. Kitos citatos iš vertinimų: „tikėtina, kad tai nesudomins į mažiausiu žiūrovų auditoriją“, „abejotina, ar būsimas filmas bus įdomus ir pačių mažiausiu žiūrovų auditorijai“, „dilelių abejonių kelia koprodukcijos realumas“, „abejojama tokio sprendimo sekme ir kokybišku rezultatu“, „scenarijus literatūriskas ir vizualiai sunkiai pateikiama“, „neaišku, kokiai auditorijai skirtas būsimas filmas“. Projekto vertinimai paremti ne anksčiau skelbtas vertinimo kriterijais, o išgalvotomis prielaidomis ir abejonėmis. Visi šie Kino tarybos vertinimai yra nekonstruktivūs ir nekompetentingi.

Ar tikrai Lietuvos žiūrovai nenori filmų apie Lietuvos kultūrą, apie pačiojus, nenorū matyti animacinių lietuviškų pasakų vaikams? Ar yra konkretūs argumentai ir statistiniai duomenys, kokie gi yra žiūrovų lūkesčiai?

Abejonių kelia Kino tarybos argumentai dėl scenarijų. Animacija – specifinė kino rūšis, sakytume, netgi meno rūšis, kurioje vizualinis sprendimas dažnai ne nusakomas žodžiais, o pertekliamais vaizdais. Animacijos kino scenarijus yra tik sumanymo tekstas, daugelis dalykų yra neaprašomi.

Meninės ir vizualinės projektų stilistikos Kino taryba iš viso neanalizuoją.

Ankstesniais metais Kultūros ministerija per vienerius metus paremdavo 6–7 skirtingus animacinius filmus. Išaugo režisierų karta, kuri garsina ir garsina Lietuvos vardą tarptautiniuose festivaliuose.

Jaunoji animacinių filmų kūrėjų karta neturi galimybų tikėtis tobulejimo ir tolesnių filmų kūrimo. VDA nuo 2002 m., o VTDK nuo 2003 m. yra ruošiamai profesionalūs animacijos meno kūrėjai. VDA jau išleido 4 bakalaureų – jaunųjų perspektyvių, kūrybingų menininkų – laidas. Tarp abiejų mokyklų studentų yra įvairių tarptautinių festivalių nugalėtojų. Situacija Lietuvoje verčia pesimistiškai konstatuoti – jauniems menininkams nėra ir nebus kurybinių perspektyvų.

Reikia ivertinti tai, kas buvo surukta ir ką turime, reikia vertinti realią lietuvių animaciją, o ne įsivaizduojamąją. Lietuvių animacija jau tapo sudėtingai mūsų nacionalinės kultūros dalimi ir įrodė turinti teisę egzistuoti tokia, kokia jis yra.

Reikalaujame peržiūrėti visus animacijos projektus ir surasti galimybų geriausius iš jų finansiškai paremti.

Naujai sukurtais Kino centras prie Lietuvos kultūros ministerijos iškėlė sau uždavinį „padėti Lietuvos kino kūrėjams“, tačiau tokio požiūrio Lietuvos animacijos menininkų atžvilgiu nesimato. Yra užkertami keliai net ir pačiai kukliausiai šios kino rūšies raidai.

LIETUVOS KINEMATOGRAFININKŲ SAJUNGOS ANIMATORIŲ GILDija

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 iki 11 d. – paroda „Varšuva: diena po...“ Ketvirtadienio peržiūra. Aistės Kirvelytės piešiniai	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Festivalio „Kaunas Photo“ paroda „Ačiū už sveikinimus!“ Jono Rimšos (1903–1978) paroda „Bronziniai žmonės. Atskleidęs indėnų dvasią“ Paroda „Pusryčiai ant žolės. Europos modernizmo grafikos darbai iš Lietuvos muzieju rinkinių“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Marijos Teresės Rožanskaitės paroda „Rentogenogramos“ Stanislovo Kuzmos paroda „Skulptūra + 5425 dienos“	Kaunas M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Festivalio „Kaunas Photo“ paroda „Ačiū už sveikinimus!“ Jono Rimšos (1903–1978) paroda „Bronziniai žmonės. Atskleidęs indėnų dvasią“ Paroda „Pusryčiai ant žolės. Europos modernizmo grafikos darbai iš Lietuvos muzieju rinkinių“	Dailė Vilniaus dailės akademijos muziejaus parodų salėse „Titanikas“ (Maiironio g. 3) iki gegužės 17 d. veikia paroda, skirta Vilniaus dailės akademijos leidyklos dvidešimtmeciu . Eksponuojami leidyklos darbai – nuo pirminių iki naujausių knygų ir albumų. Ši paroda patikina, kad meno gyvenimas yra ne vien parodos, bet ir tekstai. Taip pat gerai atskleidžia, kokią vaidmenį Akademija vaidina rašant Lietuvos meno istoriją.
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Galerija „Lietuvos aidas“ Trakų g. 13 Adasos Sklitauskaitės tapyba, piešiniai	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 nuo 10 d. – skulptūros ir grafikos atrankinė konkursinė paroda „Potencija“	Šokis Tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Naujasis Baltijos šokis '13“ tėsiasi iki 12 dienos. Tad dar neapsilankiusiems né viename festivalio renginyje siūlome suskubti ir išsirinkti ką nors pagal savo skonį iš paskutinių dienų programos.
Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 Tarptautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“	„Prospektu“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 iki 18 d. – Christopha Manuelio Müllerio fotografijų paroda „Kaip mes susitikome“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus V. Putvinskio g. 55 nuo 15 d. – Aldonos Keturakienės paroda	Muzika Gegužės 11–19 d. Vilniuje, Druskininkuose ir Liškiavojė vyks šiuolaikinės muzikos festivalis „Druskomanija“ – pokalbiai, diskusijos, gausybė koncertų.
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3A Lietuvos nacionalinis muziejus	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 Henriko Natalevičiaus tapybos paroda „Iš mano dirbtuvės“	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Paroda „Aleksandras Macijauskas. Viny“	Spektakliai Rež. – A. Jankevičius (Salė 99) 11 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiauskas „PAIKAI PELYTÉ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)
Naujasis arsenalas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės istorija	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 iki 15 d. – Leono Radavičiaus tapybos paroda	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Maironis ir jo epocha. ...paliekai visą mano judomajai turta“	12 d. 12 val. – PREMJERA! „RAGANIUKÉ“ (pagal O. Preusslerio pasaką). Rež. – E. Jaras
Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 nuo 10 d. – skulptūros, objektų, instalacijos paroda „Vilnius–Berlynas“	Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 „Menas senuosiuse Lietuvos dvaruose“	„Autobiografija H. A. Č.“ (Henrikui Algiui Čigrijui – 80) iki 18 d. – tapybos darbų paroda „Nidos ekspresija“	15 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 iki 13 d. – Lauros Guokės paroda „Sunaikinta visata“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 iki 19 d. – Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris 2013“	16 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Dailės galerija-studija „Ra“ Pranciškonų g. 8 nuo 15 d. – Aistės Gabrielės Černiūtės tapybos paroda „Rožės spalva“	Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 „Menas senuosiuse Lietuvos dvaruose“:	17 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VYRUS“. Rež. – P.E. Landi
Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 iki 19 d. – Gintaro Didžiapetrio paroda „Spalva ir prietaisai“	Savicko paveikslų galerija Basanavičiaus g. 11 / Teatro g. 1 Juozo Algirdo Pilipavičiaus tapybos darbų paroda „Astostogos Nidoje“	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 Nijolės Šaltenytės grafikos darbų paroda „Raudonas taškas“	Rusų dramos teatras Didžioji salė
Modernaus meno centras Literatų g. 8 Sofijos Bos fotografijų paroda „Išipildymas“	Galerija „Kunstkamera“ Ligoninės g. 4 iki 18 d. – išeivijos menininkų paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“	„Fluxus ministerija“ Jonavos g. 3 Adolfo Meko fotografijų paroda „Visa tai ne sapsnas: Adolfo Meko gyenimas ir kūryba“	10 d. 18 val. – A. Jablonskajos „STABMEL-DŽAI“. Rež. – J. Vaitkus
Galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3 iki 11 d. – paroda „Atvirkšcia perspektyva“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2 Maciejaus Dakowicziaus paroda „Kardifas sutemus“	11 d. 18 val. – N. Simono „PASKUTINYSIS AISTRINGAS MEILŪŽIS“. Rež. – O. Lapina, J. Bogdanovič-Golubeva
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ Malonioji g. 6 iki 18 d. – Mindaugo Šnipo paroda	Peterio Rigoud fotoparoda „Būti žydų. Žydiškojo identiteto projektas Vilniuje“	VDU menų galerija „101“ Laisvės al. 53 nuo 10 d. – tarptautinė medijų meno paroda	12 d. 18 val. – M. Macevičiaus „PRAKEIKTA MEILÉ“ (pagal P. Sanajevos apysaką „Palaidokite mane už grindjuostės“). Rež. – A. Jankevičius
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 levos Babilaitės–Ibelhauptienės paroda	Kauno miesto muziejus M. Valančiaus g. 6 Paroda „Gintauto Gavenavičiaus neminto linio skulptūros“	12 d. 19 val. – H.Ch. Anderseno „UNDINELÉ“. Rež. – J. Ščiuckis
Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Paroda „VDA leidyklai 20 metų“	nuo 16 d. – Ramūno Čeponio paroda	Ekspozicija „Kaunas laiko ženkluo: nuo ištakų iki 1940 metų“	15 d. 19 val. – Afrikos muzikos ritmai „Debademba“ (Malis, Burkina Fasas)
iki 17 d. – paroda „Eurostandartai“ (Konstantinas Gaitanži, Agnė Jonukutė, Jonas Jurcikas, Eglė Karapavičiūtė, Jolanta Kyzikaitė, Alisa Mulina)	Pylimo galerija Pylimo g. 30 „Tapybos pavasaris 2013“	Kauno pilis Pilies g. 17 Paroda „Gėlė nuo modernumo iki tradicijų“	Teatras „Lélė“ Didžioji salė
Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 iki 11 d. – Giedriaus Jonaičio paroda „Mashup“	Salonas „La Forma“ J. Basanavičiaus g. 19 Elvyros Katalinos Kraučiūnaitės autorinio popieriaus kūrinių paroda „Po vienu stogu“	Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“	12 d. 12 val. – S. Siudikos „TRYS PARŠIUAKAI“. Rež. – A. Mikutis
Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 iki 11 d. – Vlado Oržekausko personalinė paroda „Remake“	Galerija „Šofar“ Mėsinų g. 3A/5 Skaudros Savickas tapyba	KLAIPÉDA	19 d. 12 val. – „BATUOTAS KATINAS“ (Ch. Perrault pasakos motyvais). Rež. – A. Mikutis
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba	„Dailininkų menė“ Šeimyniskių g. 23 iki 18 d. – Natalijos Janeckinos tapyba	Baroti galerija Aukštajų g. 3/3a nuo 10 d. – Ramūno Čeponio paroda „Jvadas“	Mažoji salė
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Tautodailininkų sajungos galerija Stiklių g. 16 iki 15 d. – Svajūno Udroju juvelyrikos ir Roberto Kavoliuko keramikos paroda „Pavasaris“	ŠIAULIAI	12 d. 14 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis
Telšių galerija Kęstučio g. 3 iki 15 d. – dizaino paroda „10 tapatybės metų“	„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Lino Julijono Jankaus paroda	„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Lino Julijono Jankaus paroda	Menų spaustuvė Festivalis „Naujasis Baltijos šokis '13“
	Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Mono-tonai“, paroda „Šventieji“	Dailės galerija Vilniaus g. 245 Paroda „Mono-tonai“, paroda „Šventieji“	10 d. 19.30 Juodojoje salėje – „IŠÉJAU PIENO“ (I. Kuniskis, Lietuva, Jungtinė Karalystė); „NEKVIESTA BŪTYBĖ“. Choreogr. – U. Dievaitė (Lietuva, Brazilija, Ispanija); „PAGALYS RATUOSE“. Choreogr. – P. Lima (Brazilija, Ispanija); „IT STEBÉTUM DEBESIS“. Choreogr. – U. Dievaitė ir P. Lima (Lietuva, Brazilija, Ispanija)
			11 d. 18.30 – B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebelėnės (VšĮ „Laimingi žmonės“)
			12 d. 12 val. – „MANO BATAI BUVO DU“. Idėjos aut. ir rež. – G. Latvėnaitė
			Festivalis „Tylos“
			14 d. 18.30 – J. Cortázaro „NAKČIA, AUKŠTIENLINKAS“. Rež. – J. Javaitis (LMTA II kurso studentai, aktorių ansamblis „Degam“)
			14 d. 22 val. – koncertas „Neteisėtai padaryti“ (LMTA II vaidybos magistrantūros kurso studentai)
			15 d. 17 val. – VDA scenografijos studentų parodos atidarymas
			15 d. 18.30 – A. Čechovo „IVANOVAS“. Rež. – S. Krivickienė (LMTA I vaidybos magistrantūros kurso studentai, teatras-studija „Theaoma“)
			15 d. 21 val. – diskusijų klubas „Scenografas teatre“
			16 d. 18.30 – M. Nastaravičiaus „PAUKŠTYNO BENDRABUTIS“. Rež. – V. Masalskis (Klaipėdos jaunimo teatras)
			16 d. 21 val. – „GAIDOS“. Rež. – V. Masalskis (Klaipėdos jaunimo teatras)
			17 d. 18.30 – „LIEBE. SCHILLER“. Rež. – J. Butusovas (GITIS, Maskva)
			17 d. 21.30 – diskusijų klubas „Pokalbis su režisieriumi J. Butusovu“
			18 d. 18 val. – H. Ibseeno „ŠMÉKLOS“. Paroda „Mono-tonai“, paroda „Šventieji“

14, 15 d. – „Druskomanijos“ festivalis (daugiau informacijos www.druskomanija.lt)
 15 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „ARABIŠKA NAKTIS“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)
 15 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – D. Harrowerio „PEILIAI VIŠTOSE“. Rež. – G. Liutkevičius (aktorių ansamblis „Degam“)
 16 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „TETOS“. Rež. – J. Javaitis (aktorių ansamblis „Degam“)
 17 d. 18 val. *Stiklinėje salėje* – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)

KAUNAS

Kauno dramos teatras

10 d. 18.30 *Didžiojoje scenoje* – A. Škėmos „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas
 11 d. 15 val. *Didžiojoje scenoje* – PREMJERA! I. Turgenevo „MĒNUO KAIMI“. Rež. – V. Tertelis
 12 d. 12 val. *Didžiojoje scenoje* – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė
 12 d. 18 val. *Rūtos salėje* – S. Oksanen „APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas
 14 d. 18 val. *Ilgiojoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Inc. aut. ir rež. – R. Kazlas
 14 d. 19 val. *Rūtos salėje* – D. Danis „GELBÉKIME MEILE“. Rež. – A. Jankevičius
 15 d. 18.30 *Didžiojoje scenoje* – E. Scribe'o „PRIEZASTYS IR PASEKMĖS“. Rež. – R. Banionis
 16 d. 18.30 *Didžiojoje scenoje* – „JERUZALĖ“ (pagal J. Butterworth). Rež. – R. Atkočiūnas
 17, 18 d. 18 val. *Rūtos salėje* – „ŠIUO METU GYVENU...“ Chorograf. – E. Braun, J.D.M. Bobadila („Editta Braun company“)
 17 d. 19 val. *Mažoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas

Kauno muzikinis teatras

10 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius
 11 d. 18 val. – C. Porterio „BUČIUOK MANE, KEIT“. Dir. – J. Geniušas
 12 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Chorografi. ir libreto aut. – D. Bervinigis ir G. Visockis
 15 d. 17 val. – G. Gladkovo „BRĒMENO MUZIKANTAI“. Dir. – J. Vilnonis
 16 d. 17 val. – R. Rodgero „MUZIKOS GARSAI“. Dir. – J. Vilnonis
 17 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLË“. Dir. – V. Visockis

Kauno kamerinis teatras

10, 12 val. – „KAIP ATPAŽINTI RAGANĄ?“. Rež. – A. Rubinovas
 10 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „KAVINĖ „PAS BLEZĄ“. Rež. – S. Rubinovas
 12 d. 18 val. – A. Volodino „PENKI VAKARAI“. Rež. – A. Pociūnas

Kauno lėlių teatras

10 d. 18 val. – J. Leitaitės romansų vakaras
 11 d. 12 val. V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje – „KIŠKIS DRĀSUOLIS“. Rež. – A. Žiurauskas
 12 d. 12 val. – PREMJERA! „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Aut. ir rež. – O. Žiugžda
 16, 17, 18, 19 d. – teatrų festivalis „Šypsos lėlės ir vaikai 2013“

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis dramos teatras

10 d. 18 val. *Žvejų rūmuose* – M. Gavrano „VISKAS APIE VIRUS“. Rež. – A. Lebeliūnas
 15 d. 18 val. *Klaipėdos dramos teatre* – M. Ravenhillo „PRODUKTAS“. Rež. – T. Jašinskas
 17 d. 18 val. *Žvejų rūmuose* – P. Markso, W. Markso „VISKUO KALTAS TEATRAS“. Rež. – P. Gaidys

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

11 d. 18.30 – „KRUVINOS VESTUVĖS“ (pagal A. Pizzollos muziką)
 12 d. 12 val. – F. Poulenco „DRAMBLIUKO BABARO ISTORIJA“

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

11 d. 18 val. – E. Rostand'o „SIRANO DE BERŽERAKAS“. Rež. – A. Pociūnas
 12 d. 12 val. – PREMJERA! „MIKĖ“. Rež. – A. Pociūnas
 12 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas
 14 d. 18 val. – „PAUKŠTYNO BENDRABUTIS“. Rež. – V. Masalskis (Klaipėdos jaunimo teatras)
 16 d. 18 val. – P. Cheneau „SVEIKATA, PONE!“ Rež. – N. Mirončikaitė

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

10 d. 18 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas A.
 11 d. 17 val. – P. Šeferis „MEILĖS ELIKSYRAS“. Rež. – A. Lebeliūnas
 12 d. 12 val. – „S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – V. Mazūras
 12 d. 17 val. – P. Beaumarchais „FIGARO VEDYBOS“. Rež. – A. Pociūnas
 15 d. 12 val. – „ANĖ IŠ ŽALIASTOGIŲ“ (pagal L.M. Montgomeri romaną). Rež. – A. Gluskinas
 16 d. 18 val. – „PRIMADONOS“. Rež. – O. Šapošnikovas („Domino“ teatras)

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

10 d. 18 val. *Gargždų kultūros centre* – poezijos ir muzikos vakaras. Aktorius V. Rumšas, trio „Claviola“: J. Juozapaitis (altas), V. Giedraitis (klarnetas), U. Antanaviciūtė (fortepijonas)
 11 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė Yeol Eum Son (fortepijonas, Pietų Korėja). Dir. – J. Domarkas. Programoje P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kūriniai
 12 d. 16 val. *Trakų pilies Didžiojoje menėje* – Lietuvos kamerinių orkestras. Dir. – M. Pitrėnas. Solistės A. Krikštūnaitė (sopranas), I. Prudnikovaitė (mecosopranas)
 15 d. 18 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos solistai ir kolektivai
 15 d. 18 val. *Gargždų kultūros centre* – Gargždų muzikos festivalio uždarymas

Lietuvos muzikos ir teatro akademija

11 d. 18 val. *Lietuvos kompozitorų sajungoje* – šiuolaikinės muzikos festivalis „Druskomanija“. Dalyvauja pianistės L. Petkutė, I.M. Ubaitė, A. Vaitkutė, R. Mikučionytė
 11 d. 16 val. *LMTA Mokomajame teatre* – operos performansas „Wolfgangui“. Rež. ir choreogr. – M.S. Šimulynaitė, dir. – V. Visockis

12 d. 13.30 „Coffee-Inn/Vagos knygynė“ – festivalis „Druskomanija“. Diskusija „Retrospektyvos/Perspektyvos“

12 d. 16 val. *Lietuvos kompozitorų sajungoje* – festivalis „Druskomanija“. Koncertas „Vakaro meditacija“. Atlikėjai M. Natalevičius (bosas), G. Rimkutė (fortepijonas)

13 d. 18 val. *LMTA Juozo Karoso salėje* – LMTA Kamerinio ansamblio katedros magistranto S. Straševičiaus (birbynė) koncertas

14 d. 18 val. *Menų spaustuvės II a. salėje* – festivalis „Druskomanija“ „Brass trio“ koncertas. Dalyvauja A. Valatkevičius (valtorna), V. Marozas (trombones), S. Kirsena (tuba)

15 d. 18 val. *Menų spaustuvės II a. salėje* – festivalis „Druskomanija“. Šiuolaikinės muzikos ansamblis „Sinestesis“ (meno vad. ir dir. – K. Variakojis)

16 d. 13 val. *LMTA J. Karoso salėje* – festivalis „Druskomanija“. Jaunujų muzikologų konferencija „Nestandartiniai muzikos reiškiniai“

16 d. 17 val. *Kauno J. Grudžio konservatorijoje* – G. Gurskytės (fortepijonas) rečitalis. Programoje J.S. Bacho, L. van Beethoven,

F. Liszto, F. Poulenco kūriniai

16 d. 19 val. *LMTA Didžiojoje salėje „Meistrai Didžiojoje“*: V. Bagdonas. Dalyvauja teatro ir kino kritikė R. Oginskaitė
 16 d. 19 val. *Lietuvos kompozitorų sajungoje* – festivalis „Druskomanija“. LMTA akordeonistų ansamblis koncertas. Dalyvauja akordeonistai J. Stonkus, J. Gečaitė, M. Vaičekauskas, S. Šukytė, R. Ungurs, A. Dūkštaite, R. Morkūnas, R. Sviačkevičius

17 d. 14 val. *Klaipėdos E. Balsio menų gimnazijoje* – LMTA Varionų ir klavesino katedros studentų koncertas

17 d. 18 val. *J. Meko vizualiųjų menu centre* – „Druskomanija“. „ELEKTROMANIA“

Atlikėjai L. Mockūnas (saksofonas), J. Riisas (elektronika, Danija)

VILNIUS

Kongresų rūmai

10–12 d. 19 val. – PREMJERA! W.A. Mozarto „VISOS JOS TOKIOS“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – M. Jacobkis, kost. ir grimo dail. – J. Statkevičius.

Solistai J. Adamonytė (Italija), V. Kaminskaite (Vokietija), K. Smoriginas, T. Girininkas ir kt.

Lietuvos muzikų rėmimo fondas

Stasio Vainiūno namuose
 10 d. 18 val., 13 d. 17 val. – Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos mokiniai
 14 d. 18 val. – Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos vokalo mokytojos L. Domikaitės ir pianistės V. Blažienės mokiniai
 15 d. 18 val. – koncertas pianistės L. Grybauskienės atminimui. Dalyvauja pianistai K. Grybauskas, L. Mameniškytė, D. Ponelytė, M. Daržinkevičiūtė, G. Lelytė, kompozitorė A. Žigaitytė-Nekrošienė

Piano.it koncertų salė

10 d. 19 val. – sonatų vakaras-koncertas „SonATiS SmUlkaS“. Smuikininkas A. Bankas ir pianistas J. Karnavičius. Programoje W.A. Mozarto, A. Dvoržako ir J. Brahms kūriniai

Šv. Jonų bažnyčia

10 d. 18 val. – ansamblio „Octava“ iš Österreundo miesto (Švedija). Dir. – H. Åkerlundas iš Lillkorstråko. Programoje J. Hööby, E. Hovland, K. Nystedto, O. Gjeilo, N.-E. Fougedsto, A. Pärto, M.K. Čiurlionio ir kt. kūriniai

Šv. Kotrynos bažnyčia

10 d. 19 val. – ansamblio „Octava“ iš Österreundo miesto (Švedija). Dir. – H. Åkerlundas iš Lillkorstråko. Programoje J. Hööby, E. Hovland, K. Nystedto, O. Gjeilo, N.-E. Fougedsto, A. Pärto, M.K. Čiurlionio ir kt. kūriniai

Vakarai

VILNIUS

Mokytojų namai

10 d. 18 val. *Svetainėje* – V.V. Landsbergio vakaras su nauja kompaktine plokšteliu ir filmu DVD

11 d. 12 val. *Kiemelyje* – A. Noviko džiazo mokyklos atlikėjai bei šeimos iš visos Lietuvos

12 d. 12–16 val. *Kiemelyje* – „Blusų turgus“

13 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“. Dalyvauja kultūros istorikas A. Vaiciūnas

14 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras iš ciklo „Pasidainavimai su Veronika“. P. Zalansko ir kitos dzūkiškos dainos

15 d. 18 val. *Svetainėje* – V. Kumicko autorinių dainų vakaras. Dalyvauja G. Skinderytė-Kurnickienė (sopranas), A. Vizbaras (fortepijonas)

KAUNAS

Maironio lietuvių literatūros muziejus

16 d. 16 val. – H.A. Čigriejaus jubiliejinė popietė su nauja knyga „Atidaryk, kaimyne“

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Bankoko šméklos : [romanė] / John Burdett ; iš anglų kalbos vertė Ina Rosenaitė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2013] (Kaunas : Spindulio sp.) – 343, [1] p. – (Kriminalinis romanas, ISSN 2029-2597). – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-9955-23-671-9 (jr.)

Colloquia / Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas ; redaktorių kolegija: Jūratė Sprindytė (vyriausioji redaktorė) ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2012. – ISSN 1822-3737

Nr. 29. – 2012 (Vilnius : BALTO print). – 223, [1] p. – Santr. angl.

Dovanas : [poetijos rinkinys] / Bronislava Mauragaitė-Žiliénė. – [Telšiai : Spaudos lankas, 2013] (Telšiai : Spaudos lankas). – 128 p. : portr. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-9955-627-33-3

Dvi žemės : [eileraščiai] / Viktorija Kurakevičiūtė ; [iš rusų kalbos išvertė Aivaras Dočkus] ; nuotraukos Viktorijos Kurakevičiūtė. – Vilnius : BMK leidykla, 2013 (Vilnius : BMK I-kla.) – 78 p. : iliustr., nat., portr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-8080-23-0

Gimtinė gyva : Zarasų krašto literatūrų kūrybos rinkinė / [sudarytojai Danutė Pulokaitė, Vasilius Trusovas, Gitana Vasalauskienė, Danutė Karlienė]. – Zarasai [i.e. Utēna] : Utenos spaustuvė, 2012 (Utēna : Utenos sp.) – 119, [5] p. : iliustr. –

Savaitės filmai

Agentų žaidimai ***

Kanados rašytojas, kuris kartu yra ir rusų slaptujų tarnybų karininkas Gregorijus Liubovas („Artiste“ pagrindinių nebyliojo kino žvaigždės vaidmenį sukūrės Jeanas Dujardinas), siunčiamas į Monaką, kur jam patikėta sekti rusų oligarchą Ivaną Rostovskį (Tim Roth), įtariamą finansų machinacijomis. Vykdymas misiją, jis sutinka gražuočią finansų specialistę Elis (Cecile de France). Ji – taip pat agentė, Liubovas net įtaria išdavystę. Bet tarp jų išišiebiai aistra, kurios rusų agentas nepatyrė niekad anksčiau. Tūrinio perpasakojimas skamba kaip parodija, bet prancūzų režisierius Eričas Rochant'as tikrai kūrė rimtą filmą apie šnipus, slaptasias rusų tarnybas, oligarchus, keliančius grėsmę Rusijos čekistų valdžiai ir nuodijančius savo priešus. Režisierius, be abejo, pasidomėjo mitais apie sovietų šnipus, bet rusų kritikas Michailas Trofimienkas įtaria, kad šis filmas – „pati slapčiausia, brangiausia ir efektyviausia Kremliaus specialioji operacija radikalai gerinant Rusijos įvaizdį pasaulio visuomenės akysčę“. Taip pat vaidina Vladimiras Menšovas, Aleksejus Gorbunovas, Dmitrijus Nazarovas, Maksimas Vitorganas (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Dykviėtė ***

Ričardas Marlou (Stephen Moyer) kartu su žmona ir dvieju vaikais išsirengia pastovyklauti miške ir pažejetoti. Tačiau nuo pirmų akimirkų šeimai ima persekioti nelaimės nuoauta: į kelią išbėga sužalotas elnias, kruvinas žvérinis nukrenta nuo medžio, netoliiese paslaptingesai dingsta studentas. Nepaisydamas šių ženklų Ričardas įkalba šeimą tėsti kelionę. Kai vaikai pastebės, kad tévas sužieistas ir keistai elgiasi, bus per vėlu... Kanados režisierius Darreno Lynno Bousmano siaubo filme taip pat vaidina Mia Kirshner, Erikas Knudsenas (Kanada, JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Hannah Arendt ****

Vaidybinis filmas apie vokiečių filosofę, politologę, pedagoge ir visuomenės veikėjā Hannah Arendt (1906–1975), kuri daug dėmesio skyrė totalitarizmo ideologijoms. Režisierė Margarethe von Trotta ir aktorė Barbara Sukowa pasakoja apie kelius swabrius Arendt gyvenimo metus, kai tapusi „The New Yorker“ korespondente filosofė dalyvavo Jeruzalėje vykusiam vienu iš Holokausto organizatorių Adolfo Eichmanno teismo procese. Filmo kūrėjės meistriskai atskleidžia sudėtingą filosofės asmenybę, jos santykius su vyrų poetu Heinrichu Blücheriu ir su mokytoju bei meilužiu Martiniu Heideggeriu, atkuria epochos diskusijų atmosferą. Tačiau kartu filmas – ir intensyvus pasakojimas apie maštymą ir pastangas suvokti pasaulį (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija, 2012). (Vilnius)

Miliardierius ir blondinė ***

...Londono meno kuratorių Harį (Colin Firth) nuolat žemina jo šefas, žiniasklaidos magnatas Šabandara (Alan Rickman). Norédamas atkeršti ekscentriškam kolecininkui, Haris sukuria intrigą, kurioje dalyvauja jo draugas, gabus paveikslų falsifikatorius, ir kaubojo iš Teksaso (Cameron Diaz), neva turinti brangų Claude'o Monet šedevrų. Ši naivi, banali ir nelabai juokinga Michaelo Hoffmanno komedija (kick galima žaisti su padirbinėtojais ir „atrastais šedevrais“?) – 7-ojo dešimtmiečio komedijos (su Michaeliu Caine'iu ir Shirley Maclaine) perdirbinys. Jos scenarijus „sušiuolaikino“ broliai Coenai. Jų pavardės, žinoma, patraukus ne vieną potencialų žiūrovą, bet gal būtų geriau, jei jie patys ir būtu tapę filmo režisieriais? Taip pat vaidina Stanley'is Tucci, Tomas Courtenay'us, Cloris Leachman (JAV, 2012 m.). (Vilnius, Kaunas)

Operacija: Zodiakas ***

Filmas Jackie Chano gerbėjams, kurių yra visur. Šių kartaktorių ir režisierius persikūnijo į Džėzų Smitą, kuris visame pasaulyje ieško lobių. Antikvaras siūlo jam rasti šešias retas statulėles, kurios kadaise buvo 12 zodiako ženklų rinkinio dalis. Figūros buvo pagrobtos iš Pekino karališkuju rūmu per Antrajį opiumo karą. Džesus ieškos statulėlių Prancūzijoje ir tropikuose, susiras draugų ir įsigis priešų. Kas dar bus filme, gerai žinote ir patys (Kinija, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Užmirštijei **

2077-icij. Žmonės persikėlė gyventi į Ménulį, nes Žemėje pernelyg didelis radioaktyvus spinduliaiavimas. Filmo herojus Džono Harperio (Tom Cruise) misija Žemėje – apsaugoti naudingas iškasenas po ilgai trukusiu karu – taip pat artėja į pabaigą. Po dvieju savaičių jis atsidurs Ménulio kolonijoje, toli nuo karų sunaikinto pasaulio. Netrukus, išgelbėjės iš sudužusio kosminio laivo gražuočę nepažištamtąją. Džekas susidurs su misle, kuri visiškai pakeis jo pažiūras ir žmonijos ateitį. Filmas pirmiausia skirtas tiems, kuriems Cruise'as ir begalinio didvyriškumo sąsajos nesukelia alergijos, taip pat specialiųjų efektų bei pasakų apie tamšią ateitį gerbėjams. Josepho Kosinskio filme taip pat vaidina Olga Kurylenko, Andrea Riseborough, Morganas Freemanas, Nikolajus Costeris-Waldau, Zoe Bell (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

10–16 d. – Agentų žaidimai (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 16.15, 21.40
Operacija: Zodiakas (3D, Kinija) – 19.20
Operacija: Zodiakas (Kinija) – 22 val.
Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 11, 14.50
Rifo pasaka 2 (3D, JAV, P. Korėja) – 12.50, 17.15
16 d. – Didysis Getsbis (3D, JAV, Australija) – 18 val.

10–15 d. – Geležinis žmogus 3 (3D, JAV) – 11.10, 14.30, 18, 21.30; 16 d. – 11.10, 14.30, 21.30
10–13, 15 d. – Geležinis žmogus 3 (3D, JAV) – 13.20, 18.45; 14 d. – 18.45; 16 d. – 13.20
10–16 d. – Mervakaris Maljorkoje (Rusija) – 12, 14.10, 16.30, 19, 21.15
Krudžiai (JAV) – 11.30, 13.45, 16, 18.15, 20.45
10, 13–16 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 14.10, 16.30, 19.10, 21.50; 11, 12 d. – 12, 14.10, 16.30, 19.10, 21.50
10, 13–16 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14.50, 17, 19.30, 22 val.; 11, 12 d. – 12.20, 14.50, 17, 19.30, 22 val.
10–16 d. – Užmirštijei (JAV) – 11.45, 15, 18, 21 val.

10, 13–16 d. – Niujorko šešelyje (JAV) – 12.40, 15.30, 18.20, 21.10; 11, 12 d. – 12.40, 15.30, 18.20, 21.10; 10–13, 15, 16 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 11.20; 10–16 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 15.45, 18.15, 20.45; Teresės nuodėmė (Prancūzija) – 13.15, 18.30; Milijardierius ir blondinė (JAV) – 16, 21 val.
12 d. – Legendos susivienija (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

10–16 d. – Agentų žaidimai (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 11.30, 14, 16.15, 18.30, 20.45
Operacija: Zodiakas (Kinija) – 18 val.; Operacija: Zodiakas (3D, Kinija) – 20.30; Rifo pasaka 2 (3D, JAV, P. Korėja) – 12.30, 15.15; Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.20; Užmirštijei (JAV) – 11.45, 14.30, 17.30, 20.15
10, 12–16 d. – Krudžiai (JAV) – 12.45, 15, 17.15; 11 d. – 10.30, 12.45, 15, 17.15
10–16 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 13.45, 16.15, 18.45, 21 val.; Geležinis žmogus 3 (3D, JAV) – 13, 17.45, 21.15; Geležinis žmogus 3 (JAV) – 10.10, 16, 19 val.; Pats baisiausias filmas 5 (JAV) – 15.45, 21.50; Dykviėtė (JAV) – 19.30; Olimpo apgultis (JAV) – 21.40; Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 11.15; Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 13.30; Ozas: didingas ir galtingas (JAV) – 11 val.; 12 d. – Loraksas (JAV) – 10.30

„Skalvijos“ kino centras

10 d. – Statyk už mėgstamiausią (D. Britanija, JAV) – 17 val.; 12 d. – 18 val.; 14 d. – 21 val.; 16 d. – 18.30
10 d. – Bet kuriuo keliu (Islandija) – 19 val.; 11 d. – 16.30; 13 d. – 21 val.; 15 d. – 18.30
10 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 21 val.; 12 d. – 20 val.; 13 d. – 19 val.; 15 d. – 20.50; 16 d. – 21 val.
11 d. – Lietuvos kino apdovanojimų „Sidabrinė gervė“ tiesioginė transliacija – 18.30
Ciklas „Lek gervė, lek gervelė“
12 d. – Ekspermenas (rež. R. Marcinkus); Plaukikė (rež. G. Urbanaitė), Ką Dievas sau galvoja (rež. G. Sodaro) – 16.30
18 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 20.40
19 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 18.50
13 d. – Rojaus beiškant (rež. T. Smulkis), Liza, namo! (rež. O. Buraja), Žalumose (rež. R. Rakauskaitė) – 17.20

„Agentų žaidimai“

ŠMC kino salė

14 d. – Sapnuoju, kad einu (ež. J.V. Tūras) – 19.10; 15 d. – Pokalbiai rimiomis temomis (rež. G. Beinoriūtė) – 17.10; 16 d. – Maat (rež. R. Lileikis) – 17.10; 17 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 17.10; 10 d. – Kaltė (rež. B. Bartkutė) – 19 val.; 12 d. – 18 val.; 15 d. – 18.30
13 d. – Seansai senjoram. Aurora (rež. K. Buožytė) – 15 val.
14 d. – Lenkų kino klubas. Persona non grata (Lenkija, Italija, Rusija) – 17 val.
11, 12 d. – ciklas „Karsono kinas“. Aurora (rež. K. Buožytė) – 15 val.
14 d. – Sapnuoju, kad einu (ež. J.V. Tūras) – 19.10; 15 d. – Pokalbiai rimiomis temomis (rež. G. Beinoriūtė) – 17.10; 16 d. – Maat (rež. R. Lileikis) – 17.10; 17 d. – Igruški (rež. L. Lužytė) – 17.10; 18 d. – 18.30
13 d. – Seansai senjoram. Aurora (rež. K. Buožytė) – 15 val.
14 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 17.15
10 d. – Agentų žaidimai (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 19.30; 11 d. – 18 val.; 12 d. – 16.30; 13 d. – 20.30
10 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 21.30
10 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 17.15
17 val.; 11 d. – 18.30; 12 d. – 19.15; 13 d. – 17.30; 14 d. – 19.45; 15 d. – 20.15
10 d. – KVDT... ateinu (rež. T. Ribaitis) – 19 val.
10 d. – Saga, Senelės pasaka, Kaltė, Auka, Užribis, Graži diena, Normalūs žmonės nesispredingina („Sidabrinės gervės“ nominantai) – 18.15
10, 11 d. – 7 dienos Havanoje (Prancūzija, Ispanija) – 20.30; 12 d. – 12, 18 val.; 13 d. – 21 val.; 14 d. – 18.30
11 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 14 val.; 12 d. – 12.30
11 d. – Hannah Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 15.45; 13 d. – 18 val.
11 d. – Pilnos rankos pistoletų (Ispanija) – 20 val.; 12 d. – 18.30; 14 d. – 18 val.
11 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 22 val.; 12 d. – 14.15; 15 d. – 17.30
11 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 14.30; 12 d. – 15 val.
11 d. – Hičkokas (JAV) – 16.15; 12 d. – 17 val.; 13 d. – 19.15; 14 d. – 17.30; 15 d. – 18 val.
11, 14, 15 d. – Magiškas Paryžius 3 (Prancūzija) – 21 val.; 12 d. – 15.30
11 d. – Kuosvarnis (Olandija) – 14.15, 16 val.
12 d. – Niujorko šešelyje (JAV) – 21 val.; 14 d. – 20.30
12 d. – Savaitgalis su Pasaka. Žaislių dirbtuvėlės su pelyte Zita – 14 val.
12 d. – Statyk už mėgstamiausią (D. Britanija, JAV) – 20.30; 13 d. – 18.30
15 d. – Be ryšio (JAV) – 19.30
15 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 21.30
15 d. – Kino vakarai su Izolda. Svečias – K. Buožytė – 19 val.
12 d. – Savaigalis su Pasaka. Žaislių dirbtuvėlės su pelyte Zita – 14 val.
12 d. – Statyk už mėgstamiausią (D. Britanija, JAV) – 20.30; 13 d. – 18.30
15 d. – Emigrantai (rež. J. Krisiūnas) – 16 val.; 15 d. – 18 val.
11 d. – Viskas, ką myliu (Lenkija) – 18 val.; 15 d. – 16 val.
14, 16 d. – Maat (rež. R. Lileikis) – 16 val.
10, 11 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14, 18.45, 23 val.; 12–16 d. – 14, 18.45
10–16 d. – Dykviėtė (JAV) – 20.15
10, 11 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 22.30; Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 10.45; Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 13.00; Mervakaris Maljorkoje (Rusija) – 17.30; Pats baisiausias filmas 5 (JAV) – 21.50
10, 11 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 10.45, 23 val.; 12–16 d. – 14, 18.45
14 d. – 12.45, 15.15
10–16 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 11.45, 16.15, 21 val.
10, 11 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14, 18.45, 23 val.; 12–16 d. – 14, 18.45
10–16 d. – Dykviėtė (JAV) – 20.15
10, 11 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 22.30; Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 10.45; Pabégimas iš planetos Žemė (3D, JAV) – 13.00; Mervakaris Maljorkoje (Rusija) – 17.30; Pats baisiausias filmas 5 (JAV) – 21.50
10, 11 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 10.45, 23 val.; 12–16 d. – 14, 18.45
14 d. – 12.45, 15.15
10–16 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 11.45, 16.15, 21 val.
10, 11 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14, 18.45, 23 val.; 12–16 d. – 14, 18.45
10–16 d. – Dykviėtė (JAV) – 20.15
10, 11 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 22.30; Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 1